

ПІДТРИМКА УПРАВЛІННЯ МІГРАЦІЄЮ ТА ПРИТУЛКОМ В УКРАЇНІ

Європейський Союз

Міжнародна організація з міграції (МОМ)
Агентство ООН з питань міграції

Моніторинг міграційної ситуації та змін у сфері управління міграцією та кордонами

Вересень 2018 року

Основні події та тенденції місяця

- Єврокомісія пропонує посилити Європейську прикордонну та берегову охорону, надалі розвивати Європейську агенцію з питань притулку, прискорити повернення мігрантів з нерегульованим статусом та відкрити законні шляхи міграції в ЄС для кваліфікованих мігрантів.
- Європейський парламент підтримав запровадження санкційної процедури проти Угорщини у зв'язку з тривалим порушенням правил та цінностей Євросоюзу.
- Сезонне збільшення кількості ІОБГ, які проживають в Україні у зв'язку з працевлаштуванням, не компенсує зменшення студентів-іноземців влітку, тому кількість ІОБГ, які тимчасово проживають в Україні, продовжує зменшуватись. Кількість іммігрантів продовжує зростати.
- Закінчились профілактичні заходи під умовною назвою «Мігрант». У серпні було виявлено найбільшу кількість мігрантів із нерегульованим статусом за весь рік.
- 21 вересня було видано 10-мільйонний біометричний закордонний паспорт. Вже 1,29 млн. українців відвідали країни ЄС за безвізовим режимом.
- Верховний Суд у типовій справі постановив відновити виплати пенсії пенсіонерці-ВПО.
- Верховний Суд визнав незаконною відмову у видачі паспорта громадянина України у вигляді книжечки.
- Представлений проект Закону про Державний бюджет України на 2019 рік та консенсус-прогноз.
- Іноземці почали проходити нову процедуру оформлення біометричних посвідок на проживання.

1. ФАКТОРИ, ЩО ВПЛИВАЮТЬ НА МІГРАЦІЙНУ СИТУАЦІЮ ТА МІГРАЦІЙНУ ПОЛІТИКУ В УКРАЇНІ

1.1. Соціально-політична ситуація у світі

12 вересня Президент Європейської Комісії Жан-Клод Юнкер виступив із щорічною промовою про стан ЄС, у якій окрему увагу приділив пропозиціям у сфері міграції. Він наголосив, що Єврокомісія пропонує посилити Європейську прикордонну та берегову охорону додатковими 10 000 прикордонників, надалі розвивати Європейську агенцію з питань притулку, щоб всі члени ЄС отримували достатню допомогу при прийомі шукачів міжнародного захисту, прискорити повернення мігрантів з нерегульованим статусом та відкрити законні шляхи міграції в ЄС для кваліфікованих мігрантів¹.

19 вересня високопосадовці ЄС обговорили на неформальній зустрічі в Зальцбурзі нагальні питання. Європейські лідери обговорили останні зміни в міграційній сфері, зафіксували скорочення кількості мігрантів з нерегульованим статусом, що прибувають у ЄС, та погодились посилити співпрацю з третіми країнами. У сфері внутрішньої безпеки одним із актуальних питань було посилення Європейської прикордонної та берегової охорони, зокрема домовились обговорити питання незалежності та розміру Європейської агенції Frontex. Під час саміту було розглянуто прогрес у переговорах із Великобританією щодо виходу з ЄС та обговорено подальші кроки².

12 вересня Європейський парламент підтримав запровадження санкційної процедури проти Угорщини у зв'язку з тривалим порушенням правил та цінностей Євросоюзу: у доповіді засуджуються дії угорського уряду через тиск на незалежні медіа країни, усунення від посад незалежних суддів, унеможливлення роботи НУО, які надають допомогу мігрантам та біженцям, збагачення посадовців за рахунок європейських фондів тощо³. Після цього рішення Європарламенту Рада ЄС повинна почати власне розслідування і, згідно зі статтею 7 Лісабонського договору, через порушення цінностей ЄС Угорщину можуть позбавити права голосу в Раді ЄС⁴. Виступаючи напередодні у Європарламенті, Прем'єр-міністр Угорщини Віктор Орбан назвав доповідь Європарламенту образою угорської нації та тиском на Будапешт⁵, а міністр закордонних справ Угорщини Петера Сійярто у заяві⁶ зазначив, що угорський народ засудили за міграційну політику. Напередодні, наприкінці серпня, Маттео Сальвіні домовився з Прем'єр-міністром Угорщини

¹ https://ec.europa.eu/commission/sites/beta-political/files/soteu2018-speech_en_0.pdf

² <https://www.consilium.europa.eu/en/meetings/european-council/2018/09/19-20/>

³ <http://www.europarl.europa.eu/news/en/press-room/20180906IPR12104/rule-of-law-in-hungary-parliament-calls-on-the-eu-to-act>

⁴ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex%3A12012M007>

⁵ <https://www.theguardian.com/world/2018/sep/11/hungary-punished-eu-sanctions-not-country-of-migrants-viktor-orban>

⁶ <http://www.kormany.hu/hu/kulgzdasagi-es-kulugyminiszterium/hirek/ez-a-bevandleraspartiak-bosszuj>

Віктором Орбаном про створення нового європейського антимігрантського альянсу на базі спільних позицій щодо жорсткої міграційної політики⁷.

Єврокомісар з питань бюджету Гюнтер Еттінгер під час інтерв'ю заявив, що європейський проект перебуває у «смертельній небезпеці» через противників усередині й за межами ЄС, дехто в Європі хоче її послабити або навіть знищити: Польща, Угорщина, Румунія, уряд Італії⁸. Також Гюнтер Еттінгер заявив, що країни-члени ЄС неохоче компенсують розрив у довгостроковому бюджеті, який виникне після виходу Великобританії з ЄС⁹. Досягнення компромісу щодо бюджету на 2021-2027 роки, до європейських виборів до Парламенту в травні 2019 року, буде важливим сигналом для громадян ЄС¹⁰, а також дасть країнам-членам можливість використовувати кошти на проекти ЄС без затримок вже в 2021 році¹¹.

Комітет Європарламенту з питань бюджету ухвалив рішення скасувати виділення Туреччині допомоги в сумі 70 млн. євро на підготовку до вступу в ЄС, а зазначені кошти перерозподілити на програми, пов'язані з міграцією¹². Річний звіт Єврокомісії у квітні зафіксував, що Туреччина значно віддаляється від ЄС, зокрема у сфері верховенства права та основних прав, а також через послаблення системи стримувань та протидія у політичній системі¹³.

Під час економічного форуму у місті Криниця-Здруй (Польща)¹⁴ Перший віце-прем'єр, міністр економічної та демографічної політики Болгарії Валерій Сімеонов заявив, що кількість трудових мігрантів, які повертаються до Болгарії, вже невдовзі перевищить їхній відтік, запорука їхнього повернення – можливості для самореалізації на батьківщині¹⁵. Неодноразово на форумі звучало питання перспектив України щодо членства в ЄС: очільник МЗС Латвії Едгар Рінкевіч зазначив, що ЄС має визнати європейські амбіції країн-лідерів Східного партнерства, озвучивши реалістичний термін, коли країни можуть отримати членство у Євросоюзі¹⁶.

На початку вересня в Німеччині відбулися акції на підтримку мігрантів та проти міграційної політики уряду. У німецькому місті Хемніц у ході демонстрацій за і проти прийняття біженців правоохоронці затримали 300 осіб, десятки постраждали¹⁷. У вересні також було засуджено біженця, ймовірно з Афганістану, за резонансне вбивство школярки у Німеччині в 2017 році¹⁸. За даними соціологічного дослідження, більшість опитаних громадян Німеччини висловили невдоволення міграційною

⁷ <https://www.dw.com/en/viktor-orban-and-matteo-salvini-strive-to-forge-new-european-anti-migrant-alliance/a-45262151>

⁸ <https://www.politico.eu/article/gunther-oettinger-eu-mortal-danger-from-inside-and-out/>

⁹ <https://www.euractiv.com/section/future-eu/news/oettinger-names-and-shames-member-states-on-long-term-eu-budget-cuts/>

¹⁰ <https://www.euractiv.com/section/future-eu/news/oettinger-names-and-shames-member-states-on-long-term-eu-budget-cuts/>

¹¹ https://ec.europa.eu/commission/commissioners/2014-2019/oettinger/blog/very-little-unused-money-eu-budget_en

¹² <http://www.europarl.europa.eu/news/en/press-room/20180924IPR14223/no-improvement-in-respect-for-eu-values-meps-cut-support-for-turkey-by-EU70m>

¹³ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:52018DC0450>

¹⁴ <http://www.forum-ekonomiczne.pl/?lang=en>

¹⁵ <https://www.eurointegration.com.ua/news/2018/09/4/7086449/>

¹⁶ <https://www.eurointegration.com.ua/news/2018/09/5/7086470/>

¹⁷ https://polizei.sachsen.de/de/MI_2017_59250.htm

¹⁸ <https://www.dw.com/uk/суд-у-німеччині-засудив-біженця-до-85-років-тюрми-за-вбивство-школярки/a-45330047>

політикою та темпами інтеграції біженців у суспільство: 50% респондентів вважають, що розпочатий у 2015 році прийом та розподіл мігрантів у Німеччині проведено «радше погано або дуже погано»¹⁹.

9 вересня відбулися парламентські вибори у Швеції: перемогу здобула керівна Соціал-демократична партія, за яку проголосували 28,4% виборців; ультраправа антиміграційна партія «Шведські демократи», яка виступає за жорстку міграційну політику, отримала підтримку 17,6% виборців²⁰.

Нідерланди мають намір ввести систему обов'язкової реєстрації нерухомості, яку власники здають в оренду туристам: таким чином місцева влада хоче боротися з незаконним наданням житла у тимчасове користування²¹.

Заступник міністра закордонних справ Польщі Бартош Ціхоцький заявив, що Україна є надзвичайно важливим економічним партнером для Польщі, а проведення в Україні реформ матиме визначальне значення для подальших стосунків України з Польщею та Заходом²². Також, на його думку, у Польщі немає проблеми дискримінації українців²³. Водночас трапляються порушення: одна з фірм-посередників у Вармінсько-Мазурському воєводстві незаконно працевлаштувала 345 українців у будівельній сфері та в меблевих компаніях²⁴. Соціологічне дослідження, проведене польською компанією EWL S.A., показало, що 26,8% українських робітників у Польщі працюють на підставі біометричного паспорту; 64% працевлаштовані на підставі трудових віз, які дають дозвіл на довше перебування²⁵.

Міністр освіти Румунії Валентин Попа подав у відставку через незгоду з рішенням уряду щодо норм викладання румунської мови у школах угорської меншини²⁶. У серпні уряд Румунії ухвалив рішення про те, що румунську мову у школах можуть викладати тільки вчителі, які мають університетську освіту з румунської мови, але під тиском 27 вересня уряд Румунії вирішив скасувати ухвалені раніше зміни – і в початковій школі викладання буде мовами національних меншин²⁷.

7 вересня прикордонники Польщі розпочали так званий «тихий страйк»²⁸. Станом на 25 вересня страйк триває, у результаті чого утворюються черги з легкових та вантажних автомобілів на пропускних пунктах²⁹. 12 вересня Німецька профспілка пілотів Vereinigung Cockpit та профспілка бортпровідників Verdi провели 24-годинний страйк³⁰: через це авіаперевізник Ryanair скасував

¹⁹ <https://www.dw.com/uk/більшість-німців-критично-оцінюють-міграційну-політику-уряду-опитування/a-45391797>

²⁰ <https://sverigesradio.se/sida/artikel.aspx?programid=2054&artikel=7039586>

²¹ <https://www.volkskrant.nl/nieuws-achtergrond/kabinet-legt-airbnb-verhuur-nog-verder-aan-banden-met-verplicht-registratienummer~b94b29e8/>

²² <https://www.eurointegration.com.ua/news/2018/09/30/7087554/>

²³ <https://www.eurointegration.com.ua/news/2018/09/30/7087555/>

²⁴ <https://forsal.pl/artykuly/1252634,warminsko-mazurska-sg-346-cudzoziemcow-zatrudnionych-niezgownie-z-przepisami.html>

²⁵ https://prostir.pl/wp-content/uploads/2018/08/BADANIE_EWL_RAPORT.pdf

²⁶ http://www.romaniatv.net/valentin-popa-explica-motivul-demisiei-nu-sunt-de-acord-cu-solicitarea-udmr-privind-orele-de-limba-romana_440611.html

²⁷ <https://www.eurointegration.com.ua/news/2018/09/28/7087500/>

²⁸ <https://www.facebook.com/AmbasadaUkrainywPolsce/photos/a.516443031810061/1889034244550926/?type=3&theater>

²⁹ <http://sfs.gov.ua/media-tsentr/novini/351838.html>

³⁰ <https://www.vcockpit.de/presse/pressemitteilungen/detailansicht/news/vereinigung-cockpit-kuendigt-24-stuendigen-streik-bei-ryanair-an.html>

заплановані рейси та попередив про можливі звільнення й закриття кількох баз у Німеччині, якщо співробітники авіакомпанії продовжать страйкувати³¹.

Нігерійські пірати захопили 12 з 19 членів екіпажу швейцарського судна, яке прямувало з Лагосу до Порт-Гаркорта, у тому числі одного громадянина України³². МЗС доручило Посольству України в Нігерії встановити контакт із судновласником та правоохоронними органами для отримання інформації про звільнення захопленого українського моряка, а також з двома громадянами України-членами екіпажу, які залишилися на судні, для надання необхідної допомоги³³.

4 вересня шестеро українців, які працювали на судах в Туреччині, отримали у грецькому суді вироки за незаконне перевезення мігрантів: двоє терміном у 18 місяців, четверо – максимальні довічні ув'язнення³⁴. 27 вересня директор Департаменту консульської служби МЗС України Сергій Погорельцев та Посол України в Греції Сергій Шутенко зустрілися з рідними українських моряків і ознайомили присутніх із результатами роботи МЗС України в цьому напрямі³⁵.

За кордоном загинули громадяни України: 2 вересня під час аварії гелікоптера молдовської компанії в Афганістані загинуло двоє людей, ще одна особа травмувалася³⁶.

1.2. Військові конфлікти та надзвичайні події у світі

Внаслідок сутичок, що розпочалися наприкінці серпня у Тріполі, Лівія, станом на кінець вересня загинуло щонайменше 115 осіб. 10 вересня група невідомих озброєних чоловіків здійснила напад на штаб-квартиру Національної нафтової корпорації Лівії, внаслідок чого загинули щонайменше чотири людини. На околицях міста Ходейда, Ємен, відбулися сутички. У столиці Ефіопії та біля неї відбулися сутички через повернення висланих членів повстанської групи Фронт звільнення оромо. Щонайменше 28 осіб загинуло. У Могадішу Аль-Шабаб здійснив два вибухи, скоєні терористами-смертниками, загинуло 11 осіб. Окрім цього Аль-Шабаб підірвали два автомобілі в Могадішу, вбито одну людину. Бойовики атакували авто спікера парламенту Сомалі Мохамеда Мурсала, його стан критичний. Також відбулися інші напади. Критичною є ситуація в Камеруні. Відбулася велика кількість сутичок між сепаратистами та силами безпеки, а також викрадення людей, напади на навчальні заклади. Кілька людей загинуло. Сутічки відбулися через президентські вибори 7 жовтня. У Буркіна Фасо загострилися сутички між бойовиками та силами безпеки³⁷.

Внаслідок сильних опадів та потопів у Тунісі загинуло п'ять осіб, завдано великої шкоди провінції Набул³⁸.

У вересні 2018 року найбільш напруженою ситуація була в Лівії, Ефіопії, Сомалі, Камеруні та Буркіна Фасо. Конфлікти в інших країнах та регіонах залишалися приблизно на тому ж рівні, що й попереднього місяця.

³¹ <https://www.dw.com/en/ryanair-german-strike-causes-severe-travel-disruptions/a-45435884>

³² <https://www.bbc.com/ukrainian/news-45623705>

³³ <https://mfa.gov.ua/ua/press-center/news/67362-shhodo-situaciji-iz-gromadyanami-ukrajinchlenami-jekipazhu-sudna-mv-glarus>

³⁴ <https://www.slidstvo.info/investigations/zasudyly-shistoh-moryakiv/>

³⁵ <https://mfa.gov.ua/ua/press-center/news/67454-u-mzs-vidbulasya-zustrich-iz-rodichami-ukrajinskykh-moryakiv-uvjaznenih-na-teritoriji-greciji>

³⁶ <https://hromadske.ua/posts/padinnia-vertolota-v-afhanistani-mzs-pidtvverdylo-zahybel-dvokh-hromadian-ukrainy-shche-odyn-perebuvaie-v-likarni>

³⁷ <https://www.crisisgroup.org/crisiswatch/september-2018>

³⁸ <https://reliefweb.int/disaster/ff-2018-000158-tun>

Інших значних надзвичайних подій, зокрема в країнах, які межують з Україною, що могли б вплинути на міграційну ситуацію в Україні, не виявлено.

1.3. Події у зоні ООС та в окупованому Криму, а також інші надзвичайні події в Україні

Ситуація в зоні ООС та в окупованому Криму в вересні 2018 року була напруженою. Основні події, що сталися за місяць, можна переглянути на офіційному сайті Інформаційно-аналітичного центру Національної безпеки України³⁹. Кількість обстрілів на лінії фронту ООС за вересень 2018 року склала 782, що на 228 менше ніж у серпні 2018 року. Інтенсивність обстрілів була переважно однаковою протягом місяця. Детальнішу інформацію щодо обстрілів, поранених, загиблих та надзвичайних подій у зоні проведення ООС можна переглянути на офіційній Facebook-сторінці ООС⁴⁰.

8 серпня на пропускному пункті «Мар'їнка» стався вибух невідомого пристрою. Поблизу пропускного пункту «Новотроїцьке» 30 серпня здетонували залишки вибухових пристроїв, що залишилися після ведення бойових дій⁴¹.

Протягом вересня 2018 року в Україні сталися дві події, які класифікуються ДСНС як надзвичайні, однак масштаби цих подій не виключать переміщення населення⁴². Під час моніторингу офіційної веб-сторінки Національної поліції України не виявлено жодних надзвичайних подій, які могли б викликати переміщення населення⁴³.

2. МІГРАЦІЙНА СИТУАЦІЯ

2.1. Демографічна ситуація

Станом на 1 серпня 2018 року населення України, за оцінкою, складає 42 248,1 тис. осіб (без урахування тимчасово окупованої території Автономної Республіки Крим, м. Севастополя)^{44,45}. Графік, який ілюструє зменшення кількості населення впродовж січня-липня 2018 року на 138,3 тис. осіб, опубліковано в експрес-випуску Державної служби статистики України⁴⁶. Згідно з даними Державної служби статистики, у січні-липні 2018 року на 100 померлих припадало 57 живонароджених, що призвело до зменшення кількості населення внаслідок природного скорочення населення на 148,6 тис. осіб⁴⁷.

У січні-липні 2018 року кількість прибулих (300,2 тис. осіб) була більша за кількість вибулих (289,9 тис. осіб), а міграційний приріст населення становив 10,3 тис. осіб (за даними реєстрації/зняття з реєстрації). Розрахунки на основі даних Державної служби статистики про

³⁹ <http://mediarnbo.org/>

⁴⁰ www.facebook.com/pressjfo.news

⁴¹ https://reliefweb.int/sites/reliefweb.int/files/resources/ukraine_humanitarian_snapshot_checkpoints_20180928-1.pdf

⁴² <http://www.dsns.gov.ua/ua/Dovidka-za-dobu/83065.html>

⁴³ <https://www.npu.gov.ua/news/>

⁴⁴ http://www.ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2018/ds/kn/kn_u/kn0718_u.html

⁴⁵ Розрахунки (оцінки) чисельності населення здійснено на основі наявних адміністративних даних щодо державної реєстрації народження і смерті та зміни реєстрації місця проживання.

⁴⁶ <http://www.ukrstat.gov.ua/express/expr2018/09/141.pdf>

⁴⁷ http://www.ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2018/ds/pp/pp_u/pp0718_u.html

реєстрацію та зняття з реєстрації⁴⁸ показують, що в липні 2018 року в Україні кількість прибулих склала 64,6 тис. осіб, а кількість вибулих – 65,4 тис. осіб. Найбільший приріст у липні 2018 року спостерігався у Київській (2,8 тис. осіб), Одеській (0,49 тис. осіб), Житомирській (0,28 тис. осіб) та Чернігівській (0,26 тис. осіб) областях. Найбільше скорочення у липні 2018 року спостерігалось у місті Києві (1,7 тис. осіб), а також у Харківській (1,3 тис. осіб) та Вінницькій (0,47 тис. осіб) областях⁴⁹.

Дані щодо кількості працездатного населення, а також населення віком до 15 років, сільського та міського населення наведено у звіті за червень 2018 року.

*Демографічні ризики*⁵⁰

Враховуючи помірне зменшення населення України, суттєве переважання кількості померлих над народженими, зменшення кількості працездатного населення, зменшення населення віком до 15 років та уповільнення темпів урбанізації, можна сказати, що рівень демографічного ризику є таким, що насторожує.

2.2. Соціально-економічна ситуація

За оцінкою Державної служби статистики України, ВВП у II кварталі 2018 року порівняно з попереднім кварталом збільшився на 1%, а порівняно з II кварталом 2017 року – на 3,8%⁵¹. У серпні 2018 року проти липня 2018 року сезонно скоригований індекс промислової продукції становив 99,3%, а порівняно з серпнем 2017 року – 99,5%⁵².

Кількість зареєстрованих безробітних продовжувала зменшуватись: у серпні показник становив 292,8 тис. осіб (1,1% населення працездатного віку), що на 5,2 тис. осіб менше, ніж у липні 2018 року (298 тис. осіб) та на 11,1 тис. осіб менше, ніж у червні 2018 року (303,9 тис. осіб)⁵³. Попит на працю в серпні 2018 року зріс (100,3 тис. вакансій) у порівнянні з липнем 2018 року (86,8 тис. вакансій)⁵⁴. Унаслідок цього навантаження на одну вакансію дещо зменшилось та становило майже три особи на одну вакансію. Усього за період з січня по серпень 2018 року 548,7 тис. осіб отримали роботу (у т.ч. до набуття статусу безробітного), з них 260,8 тис. осіб отримали роботу за направленням служби зайнятості⁵⁵.

За результатами вибіркового обстеження населення (домогосподарств) з питань економічної активності, у II кварталі 2018 року серед населення віком 15-70 років кількість зайнятих становила 16,5 млн. осіб, а кількість безробітних – 1,5 млн. Рівень зайнятості населення віком 15-70 років порівняно з попереднім роком збільшився на 0,9 відсоткового пункту (далі – в.п.) та склав 57,7%, а серед населення працездатного віку – на 1,5 в.п. та 66,6% відповідно. Рівень безробіття серед економічно активного населення віком 15-70 років у II кварталі 2018 року порівняно з II кварталом

⁴⁸ Без урахування тимчасово окупованої території Автономної Республіки Крим, м. Севастополя та частини тимчасово окупованих територій у Донецькій та Луганській областях.

⁴⁹ http://www.ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2018/ds/mr/mr_u/mr0718_u.html

⁵⁰ Тут і далі ризикам присвоюється одна з оцінок: «критичний», «такий, що насторожує» або «допустимий», де «критичний» – це ризик з найбільшою ймовірністю реалізації, а «допустимий» – з найнижчою.

⁵¹ <http://www.ukrstat.gov.ua/express/expr2018/09/140.pdf>

⁵² <http://www.ukrstat.gov.ua/express/expr2018/09/145.pdf>

⁵³ http://www.ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2018/rp/sz_br/sz_br_u/kzbr_m_u2018.htm

⁵⁴ https://www.dcz.gov.ua/sites/default/files/infofiles/analitichna_zapyska_pp_serpen_2018.doc

⁵⁵ https://www.dcz.gov.ua/sites/default/files/infofiles/dodatky_22.xls

2017 року зменшився на 0,8 в.п. та становив 8,3%, а серед населення працездатного віку – на 0,8 в.п. та 8,6% відповідно⁵⁶.

Середня номінальна заробітна плата у серпні 2018 року становила 8 977 грн., що у 2,4 рази вище рівня мінімальної заробітної плати (3 723 грн.). Темп зростання середньої номінальної заробітної плати порівняно з липнем 2018 року становив 97,9%, а порівняно з серпнем 2017 року – 126,2%. Індекс реальної заробітної плати у серпні 2018 року порівняно з липнем 2018 року становив 97,9%, а відносно серпня 2017 року – 115,7%⁵⁷. Станом на 1 вересня заборгованість із виплати заробітної плати становила 2 712,3 млн. грн. (99,2% у порівнянні з 1 серпня 2018 року)⁵⁸, що відповідає 3,9% фонду оплати праці (на 0,1 в.п. більше ніж у попередньому звітному періоді)⁵⁹. 7 вересня Голова уряду Володимир Гройсман анонсував, що 1 січня 2019 року мінімальна заробітна плата з 3 723 грн. зросте до 4 170 грн.⁶⁰.

Споживчі ціни у серпні 2018 року порівняно з попереднім місяцем не змінилися. Проте з початку року зросли на 3,6%. Базова інфляція у серпні 2018 року порівняно з попереднім місяцем становила 0,1%, з початку року – 3,5%. У річному вимірі інфляція в серпні 2018 року дещо зросла і становила 9% (у порівнянні з 8,9% у липні 2018 року⁶¹)⁶².

Міністерство економічного розвитку і торгівлі опублікувало «консенсус-прогноз»⁶³, відповідно до якого очікується зростання ВВП на рівні 3,1% за підсумками 2018 року, 3% – у 2019 році, 3,1% – у 2020 році і 3,9% – у 2021 році та скорочення зростання споживчих цін (у розрахунку грудень до грудня попереднього року) на рівні 9,5% у 2018 році, 7,4% – у 2019 році, 6% – у 2020 році і 5% – у 2021 році⁶⁴.

У серпні 2018 року субсидії для відшкодування витрат на оплату житлово-комунальних послуг отримували 2 438,2 тис. домогосподарств. У січні-серпні 2018 року призначено субсидії 2 947,4 тис. домогосподарств, а порівняно з відповідним періодом 2017 року кількість таких домогосподарств зменшилася на 58,1%⁶⁵.

Ризики у соціально-економічній сфері

Зростання розміру ВВП, повзуча інфляція, просування у рейтингу «Doing Business», зростання обсягів реалізованої промислової продукції та високе значення індексу людського розвитку, зростання приватних грошових переказів в Україну з-за кордону дозволяють зробити висновок, що рівень ризику у соціально-економічній сфері є допустимим.

⁵⁶ <http://www.ukrstat.gov.ua/express/expr2018/09/147.pdf>

⁵⁷ <http://www.ukrstat.gov.ua/express/expr2018/09/149.pdf>

⁵⁸ <http://www.ukrstat.gov.ua/express/expr2018/09/148.pdf>

⁵⁹ http://www.ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2018/gdn/Fop_ed/Fop_ed2018_u.xlsx

⁶⁰ <https://www.kmu.gov.ua/ua/news/glava-uryadu-anonsuvav-pidvishchennya-minimalnoyi-zarplati-z-nastupnogo-roku>

⁶¹ <http://www.ukrstat.gov.ua/express/expr2018/08/116.pdf>

⁶² <http://www.ukrstat.gov.ua/express/expr2018/09/137.pdf>

⁶³ Усереднені значення основних прогнозних показників економічного розвитку України, які розраховані як медіана на основі експертних оцінок учасників опитування провідних фахівців у сфері макроаналізу та прогнозування.

⁶⁴ <https://bit.ly/2xzmyzp>

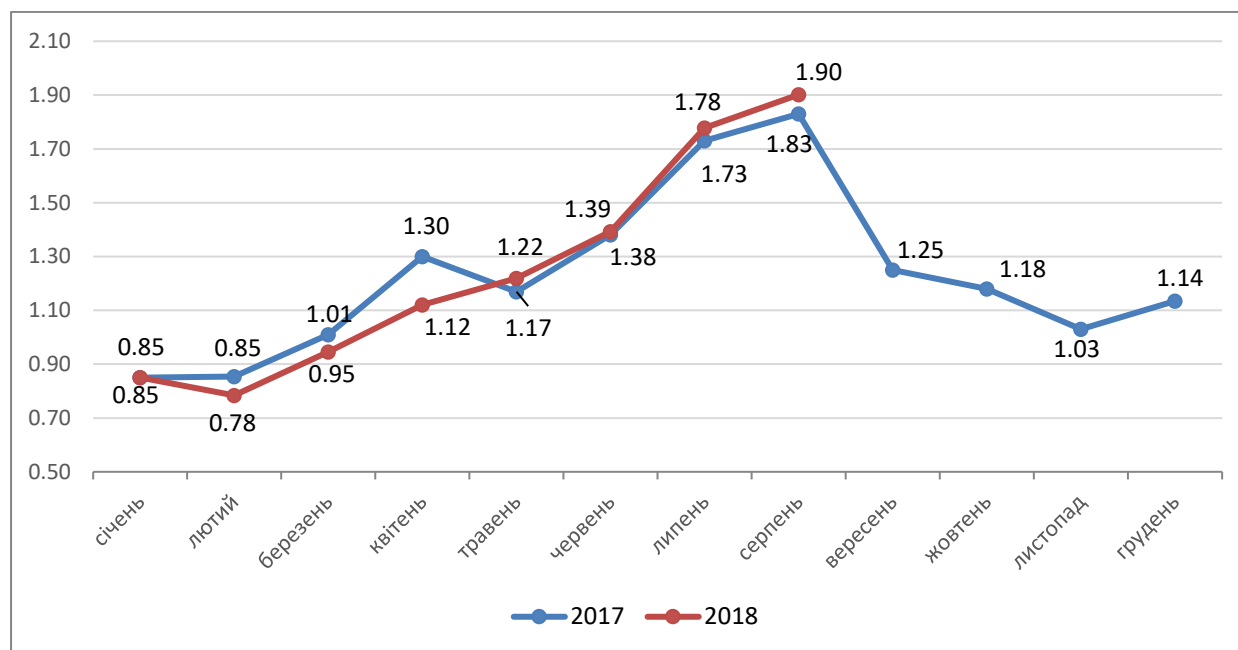
⁶⁵ <http://www.ukrstat.gov.ua/express/expr2018/09/143.pdf>

2.3. Перетини кордону

Як повідомляє ДПСУ, у серпні 2018 року іноземці-громадяни 175 країн та особи без громадянства в'їжджали в Україну 1 902 тис. разів⁶⁶.

Кількість перетинів кордону іноземцями та особами без громадянства (ІОБГ) на в'їзд в Україну (мільйонів разів, січень 2017 року-серпень 2018 року)⁶⁷:

Найбільше перетинів кордону в серпні 2018 року здійснили громадяни Молдови – 549,3 тис. разів, громадяни Білорусі – 419 тис. разів, громадяни Росії – 240,8 тис. разів та громадяни Польщі – 121,3 тис. разів⁶⁸. Суттєве зростання кількості перетинів кордону громадянами цих країн має сезонний характер. Як повідомляє ДПСУ, станом на 9 вересня 2018 року співробітники Служби оформили майже 28 тис. хасидів-паломників, які прибули в Україну на святкування єврейського Нового року в Умані, що на Черкащині. Минулого року їх кількість також склала понад 20 тис. осіб⁶⁹.

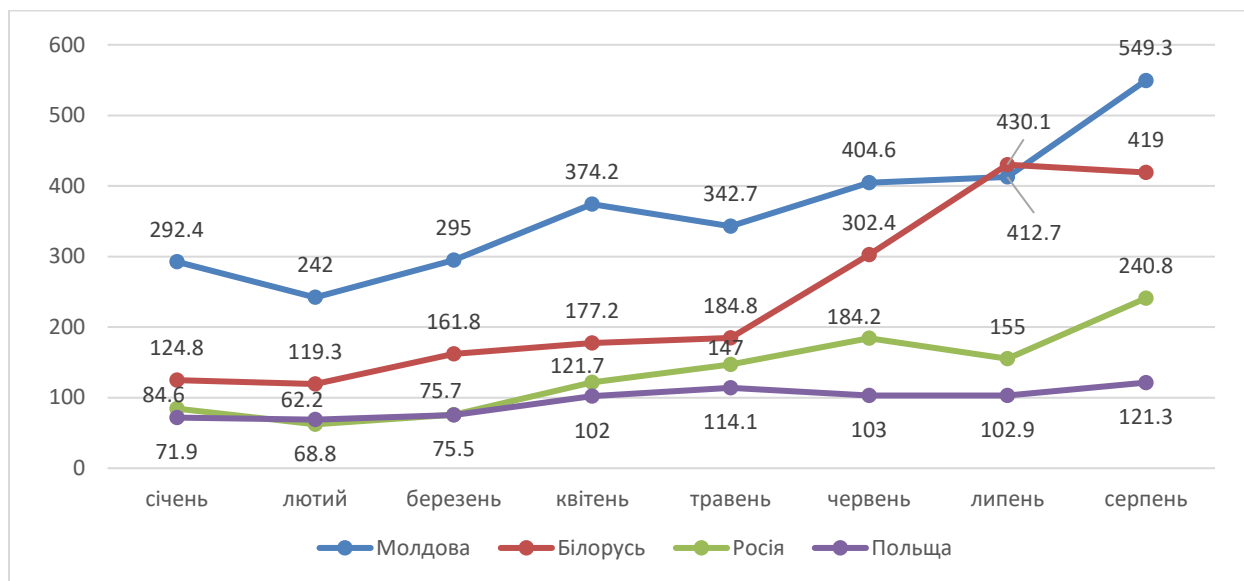
⁶⁶ Відповідно до даних, які було отримано за запитом від Державної прикордонної служби України.

⁶⁷ Там само.

⁶⁸ Там само.

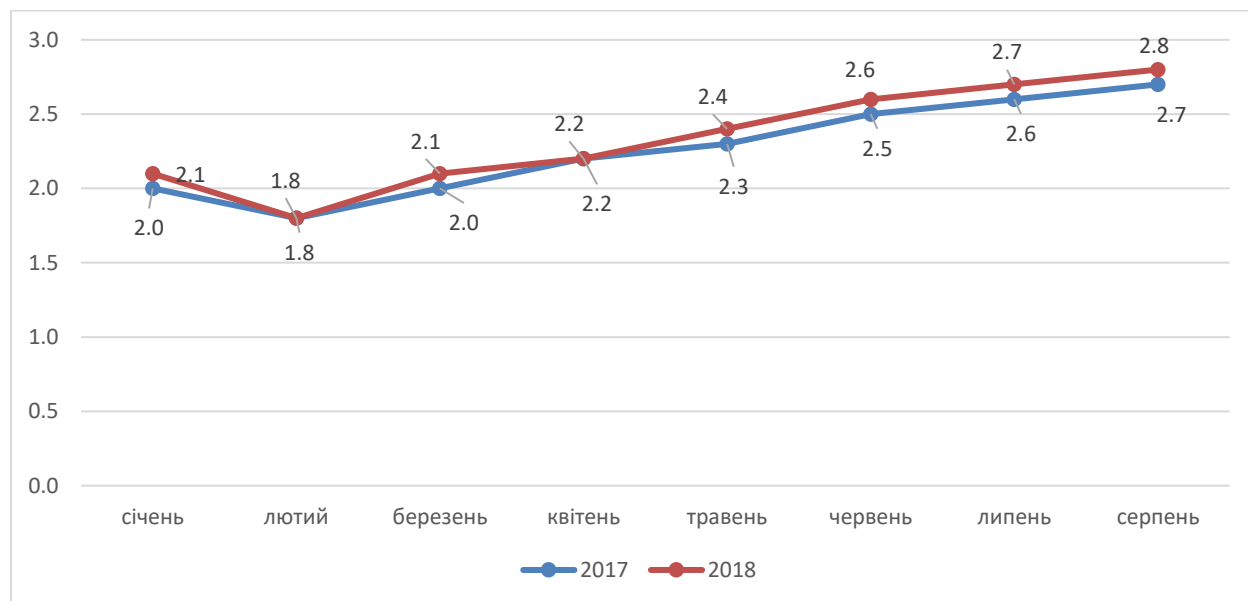
⁶⁹ <https://dpsu.gov.ua/ua/news/desyatki-tisyach-palomnikov-hasidiv-pribuli-v-ukrainu-na-svyatкування-novogo-5779-roku/>

Кількість перетинів кордону громадянами Молдови, Білорусі, Росії та Польщі на в'їзд в Україну (тис. разів, січень-серпень 2018 року)⁷⁰:

Як повідомляє ДПСУ, громадяни України перетнули кордон 5 798 тис. разів у серпні 2018 року, з них 2 844,4 тис. разів – у напрямку з України. Прямуючи за межі України, у 79% випадків громадяни України перетинали кордон землею, у 20,8% – повітрям та у 0,2% – морем⁷¹.

Кількість перетинів кордону українцями при виїзді з України (млн. разів, січень-серпень 2017 та 2018 років)⁷²:

⁷⁰ Відповідно до даних, які було отримано за запитом від Державної прикордонної служби України.

⁷¹ Там само.

⁷² Там само.

На основі даних ДПСУ УВКБ ООН веде щомісячний моніторинг перетину лінії розмежування між Україною й Кримом, Україною та тимчасово неконтрольованою територією Донецької та Луганської областей. Протягом серпня 2018 року лінію розмежування в обох напрямках перетнуло 1 706 тис. осіб, з них 851 тис. – на в'їзд до контрольованої українською владою території України та 855 тис. – на виїзд⁷³. Порівняно з липнем 2018 року зафіксовано збільшення загальної кількості перетинів на 3,8%. 28 вересня Управління ООН з координації гуманітарних питань опублікувало звіт щодо ситуації у пунктах пропуску, включно з місячною динамікою перетинів лінії розмежування та основних причин поїздок⁷⁴. Станом на 28 вересня 2018 року 1 829 ЮБГ звернулись до органів ДМС за спеціальними дозволами для в'їзду на тимчасово окуповану територію України, за цей період було видано 1 795 дозволів, відмовлено у видачі у 4 випадках⁷⁵.

2.4. Іноземці, які тимчасово або постійно проживають в Україні

У січні-серпні 2018 року було розглянуто 8 491 справу про надання дозволу на імміграцію та відмовлено у наданні дозволу на імміграцію у 175 випадках⁷⁶.

Видані дозволи на імміграцію та посвідки на постійне проживання (штук, січень-серпень 2018 року)⁷⁷:

		Січ	Лют	Бер	Кві	Тра	Чер	Лип	Сер	Всього
Видано дозволів на імміграцію	Всього	990	1 200	1 243	1 279	1 367	1 027	1 127	1 088	9 321
	іммігрантам у межах квот	160	183	160	139	237	156	197	233	1 465
	іммігрантам поза квотами	830	1 017	1 083	1 140	1 130	871	930	855	7 856
Оформлено посвідок на постійне проживання		1 708	1 441	2 098	2 175	2 511	1 980	2 417	2 396	16 726

Переважна більшість посвідок на постійне проживання була видана іммігрантам поза квотами на основі перебування у шлюбі понад два роки з особою, яка є громадянином України, дітям і батькам громадян України та особам, які мають право на набуття громадянства України за територіальним походженням. З початку року 12 дозволів на імміграцію були видані «закордонним українцям», подружжям закордонних українців та їхнім дітям⁷⁸.

У серпні 2018 року 274 440 іммігрантів перебували на обліку в Україні, що складає 0,65% населення України. З них найбільша кількість – вихідці з Росії (151 264 особи), Молдови (18 535 осіб), Азербайджану (12 418 осіб), Вірменії (11 840 осіб), Грузії (10 549 осіб) та Білорусі (8 920 осіб), а також 5 060 осіб без громадянства⁷⁹.

⁷³ <https://bit.ly/2ipWCBf>

⁷⁴ https://reliefweb.int/sites/reliefweb.int/files/resources/ukraine_humanitarian_snapshot_checkpoints_20180928-1.pdf

⁷⁵ <https://dmsu.gov.ua/assets/files/statistic/week/immi-28-09-2018.pdf>

⁷⁶ Відповідно до даних, які було отримано за запитом від Державної міграційної служби України.

⁷⁷ Там само.

⁷⁸ Там само.

⁷⁹ Там само.

Посвідки на тимчасове проживання ІОБГ в Україні (штук, січень-серпень 2018 року)⁸⁰:

	Січ	Лют	Бер	Кві	Тра	Чер	Лип	Сер	Всього
Перебуває на обліку ІОБГ (станом на вказаний місяць)	91 264	91 916	93 496	94 422	94 923	94 859	92 522	92 273	92 273
Оформлено посвідок на тимчасове проживання	4 783	2 963	3 076	2 626	2 466	2 987	4 230	6 128	29 259
Продовжено посвідок на тимчасове проживання	1 858	1 997	2 136	1 693	2 086	953	163	211	11 097

Основні причини тимчасового проживання іноземців в Україні: навчання (54,1% усіх іноземців, які перебувають на обліку), воз'єднання сім'ї з громадянами України (27,9%), працевлаштування (10,7%). Кількість ІОБГ, які перебувають на обліку, у цьому році зменшується з червня 2018 року в основному за рахунок осіб, які прибули з метою навчання, що пов'язано з літніми канікулами⁸¹.

ДМС отримала 3 807 заяв про прийняття у громадянство України за січень-серпень 2018 року. За цей період 13 312 осіб набули громадянство за народженням, 2 171 – за територіальним походженням, 244 – за указом Президента. Громадянство 11 осіб припинено за указом Президента⁸².

Імміграційні ризики

Збільшення кількості країн (за винятком країн міграційного ризику), громадяни яких мають безвізовий порядок в'їзду в Україну (з 66 до 67), збільшення кількості в'їздів ІОБГ до України, зменшення кількості іноземних студентів, які навчаються у ЗВО України, незначні зміни у кількості ІОБГ, які постійно та тимчасово проживають в Україні, за країнами походження та областями, зменшення кількості дозволів на імміграцію в Україну, виданих ІОБГ, збільшення кількості відкритих кримінальних справ на іноземців та осіб без громадянства та суттєве збільшення кількості осіб, притягнутих до адміністративної відповідальності за статтю 203 КУпАП, у порівнянні з попереднім місяцем дозволяють оцінити рівень імміграційного ризику як такий, що насторожує.

2.5. Українці, які постійно або тимчасово проживають за кордоном

За січень-серпень 2018 року Державною міграційною службою України оформлено та видано 5 678 дозволів для виїзду громадян України за кордон на постійне проживання⁸³.

Дані щодо еміграції (січень-серпень 2018 року)⁸⁴:

	Січ	Лют	Бер	Кві	Тра	Чер	Лип	Сер	Всього
Оформлено документів для виїзду громадян України за кордон на постійне проживання	562	608	666	631	892	847	666	806	5 678
Емігрантів, які повернулися в Україну на постійне проживання	102	109	143	121	136	130	166	176	1 083

⁸⁰ Там само.

⁸¹ Там само.

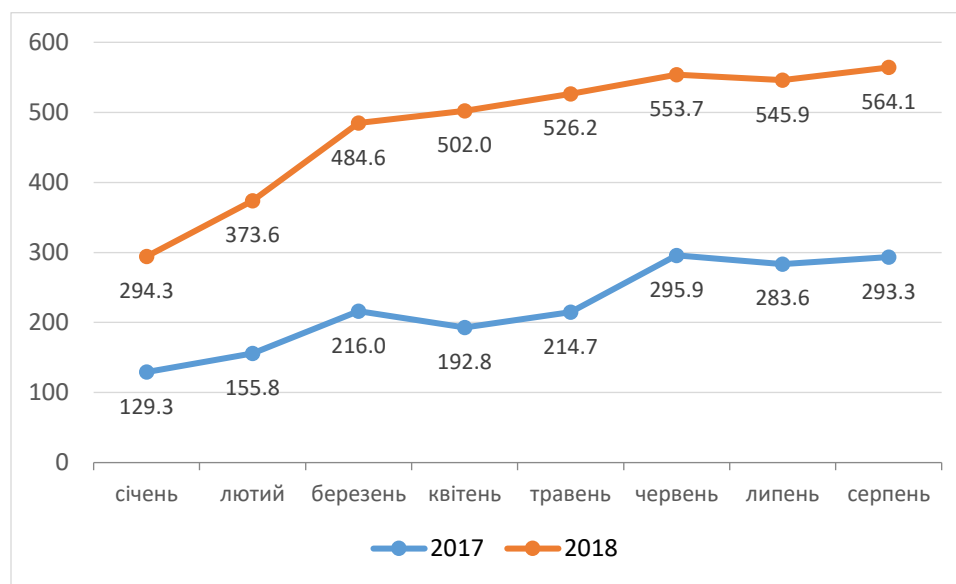
⁸² Там само.

⁸³ Там само.

⁸⁴ Там само.

На постійне проживання за кордон з січня по серпень 2018 року українці переважно виїжджали в США (2 280), Росію (811), Німеччину (788), Литву (336) та Угорщину (265), а повертались переважно з Ізраїлю (294), Росії (216) та США (137). Зберігається тенденція виїзду пенсіонерів в Угорщину (96,2% всіх емігрантів до цієї країни) та в Росію (60,4% всіх емігрантів до цієї країни)⁸⁵.

Оформлення та видача паспорта громадянина України для виїзду за кордон (тис. штук, січень-серпень 2017, 2018 років)⁸⁶:

З січня по серпень 2018 року оформлено та видано 3 844 317 паспортів громадянина України для виїзду за кордон. Протягом року цей показник мав тенденцію до зростання⁸⁷. Щодня Державна міграційна служба обробляє понад 16 тисяч заяв на оформлення біометричного паспорту⁸⁸. 21 вересня було видано 10-мільйонний біометричний закордонний паспорт⁸⁹.

Станом на 3 вересня 2018 року вже 1,29 млн. українців відвідали країни ЄС за безвізовим режимом⁹⁰. У рейтингу «Global Passport Power Rank 2018» паспорт України посів 24 місце: український паспорт забезпечує безвізовий доступ до 90 країн, ще в 41 країні українці можуть отримувати візу по прибутті⁹¹.

Еміграційні ризики

Розширення переліку країн із розвиненими економіками, які громадяни України можуть відвідувати без візи, збільшення кількості поїздок громадян України за кордон на 4%, кількості виданих дозволів на виїзд громадян України за кордон на постійне місце проживання на 21% та кількості виданих

⁸⁵ Там само.

⁸⁶ Там само.

⁸⁷ Там само.

⁸⁸ <https://dmsu.gov.ua/news/dms/v-ukrajni-vidano-10-miljonnij-biometrichnij-pasport-sogodni-21-veresnya-kiyanczi-polini-savinij-bulo-vrucheno-10-miljonnij-biometrichnij-pasport-dlya-vijzdu-za-kordon.html>

⁸⁹ <https://dmsu.gov.ua/news/dms/v-ukrajni-vidano-10-miljonnij-biometrichnij-pasport-sogodni-21-veresnya-kiyanczi-polini-savinij-bulo-vrucheno-10-miljonnij-biometrichnij-pasport-dlya-vijzdu-za-kordon.html>

⁹⁰ <https://dpsu.gov.ua/ua/news/1-milyon-290-tisyach-ukrainciv-skoristalisya-bezvizom/>

⁹¹ <https://www.passportindex.org/byRank.php>

документів на повернення громадян в Україну на 6% дозволяють оцінити рівень еміграційного ризику як такий, що насторожує.

2.6. Трудова міграція та грошові перекази в Україну та з України

Станом на серпень 2018 року 9 836 ІОБГ перебувають на обліку з метою працевлаштування в Україні, що на 5,9% (550 осіб) більше, ніж у липні 2018 року⁹².

Дані щодо ІОБГ, які проживають в Україні з метою працевлаштування (січень-серпень 2018 року)⁹³:

	Січ	Лют	Бер	Кві	Тра	Чер	Лип	Сер	Всього
ІОБГ, які тимчасово проживають в Україні у зв'язку з працевлаштуванням (на момент, осіб)	8 372	8 444	8 606	8 802	8 857	9 193	9 286	9 836	9 836
Оформлено посвідок на тимчасове проживання з метою працевлаштування (за період, штук)	358	399	456	502	526	654	830	819	4 544
Продовжено посвідок на тимчасове проживання з метою працевлаштування (за період, штук)	219	287	360	256	337	73	19	114	1 665

Найбільше ІОБГ, які проживали в Україні з метою працевлаштування станом на серпень 2018 року, були громадянами Туреччини (1 688), Росії (1 209), Білорусі (599), Китаю (543), Азербайджану (490), США (439) та Ізраїлю (342). При цьому більшість цих осіб зареєстрована у місті Києві – 51%, у Київській області – 14%, у Львівській області – 6,3% та в Одеській області – 6,3%⁹⁴.

Міністерство соціальної політики України періодично оновлює список суб'єктів господарської діяльності, які мають ліцензію на посередництво у працевлаштуванні, зазначаючи країну працевлаштування та спеціалізацію⁹⁵. Станом на 1 жовтня 1 678 суб'єктів господарювання мали таку ліцензію⁹⁶.

За даними Міністерства сім'ї, праці і соціальної політики Польщі у першій половині 2018 року зареєстровано 692 466 заяв про доручення виконання роботи громадянам України⁹⁷, українцям видано 62 103 дозволи на сезонну роботу⁹⁸ та 110 075 дозволів на працевлаштування⁹⁹ (на 12%

⁹² Відповідно до даних, які було отримано за запитом від Державної міграційної служби України.

⁹³ Там само.

⁹⁴ Там само.

⁹⁵ <https://www.msp.gov.ua/content/perelik-subektiv-yaki-mayut-licenziyu-z-poserednictva-u-pracevlashtuvanni-za-kordonom.html>

⁹⁶ <https://www.msp.gov.ua/files/licenzuvanna/01.10.18.xls>

⁹⁷ https://archiwum.mpips.gov.pl/gfx/mpips/userfiles/_public/1_NOWA%20STRONA/Analizy%20i%20raporty/cudzoziemncy%20pracujacy%20w%20polsce/Oswiadczenia%202018.xlsx

⁹⁸ https://archiwum.mpips.gov.pl/gfx/mpips/userfiles/_public/1_NOWA%20STRONA/rynek%20pracy/Zatrudnianie%20cudzoziemcow-zmiany/Zezwolenia%20na%20prace%20sezonowa%20%20%20%20polrocze%202018%20r.xls

⁹⁹ https://archiwum.mpips.gov.pl/gfx/mpips/userfiles/_public/1_NOWA%20STRONA/Analizy%20i%20raporty/cudzoziemncy%20pracujacy%20w%20polsce/Pierwsze%20polrocze%202018%20r..xlsx

більше, ніж у відповідному періоді 2017 року¹⁰⁰). Дані щодо заяви про доручення робіт іноземцю не можна порівнювати з даними про наміри працевлаштувати іноземця, які видавались до кінця 2017 року. З 1 січня 2018 року замість заяв про наміри працевлаштування іноземців почали діяти заяви про доручення робіт іноземцю (у випадку не сезонної роботи) та дозволи на сезонну роботу для всіх громадян третіх країн¹⁰¹.

Зменшення кількості заяв про намір працевлаштувати українців у першій половині 2018 року¹⁰² представник Польсько-української господарчої палати Павло Кулага пояснює трьома причинами. По-перше, суттєво змінено процедуру оформлення намірів, що ускладнило «торгівлю» фіктивними заявами. По-друге, «безвіз» дає можливість працювати на основі біометричного паспорта в Польщі (хоча запрацював тільки в другій половині року), – водночас він дозволяє вільно перебувати в Шенгенській зоні та сприяє випадкам нелегального працевлаштування в інших країнах ЄС. По-третє, популярність Польщі як місця сезонної роботи дещо зменшилася, а українці в першій половині 2018 року часто вибирали Чехію, Угорщину, балтійські та скандинавські країни, Ізраїль¹⁰³.

За даними Національного банку України, у II кварталі 2018 року в Україну надійшло 2 736 млн. доларів США грошових переказів (що відповідає близько 9% ВВП за II квартал 2018 року), що майже на 2% більше, ніж у попередньому кварталі та на 21% більше, ніж у II кварталі 2017 року. Найбільше приватних грошових переказів в Україну за офіційними та неофіційними каналами надходження надійшло з Польщі (914 млн доларів США), Росії (238 млн. доларів США), США (213 млн. доларів США), Чехії (210 млн доларів США) та Італії (125 млн. доларів США). Чиста оплата праці¹⁰⁴ у II кварталі 2018 року склала 1 912 млн. доларів США, а приватні трансферти¹⁰⁵ – 824 млн. доларів США. Детальну статистику щодо динаміки та обсягів приватних грошових переказів в Україну можна переглянути на офіційному веб-сайті Національного банку України¹⁰⁶.

Ризики трудової міграції

Помірне скорочення чисельності працездатного населення України, зменшення розмірів середньомісячної заробітної плати у звітному періоді, помірне збільшення чисельності безробітного населення працездатного віку та помірне збільшення рівня безробіття, помірне зростання розмірів заборгованості з виплати заробітної плати та практично незмінність співвідношення заборгованості з виплати заробітної плати до фонду оплати праці, повільне зростання чисельності ІОБГ, які тимчасово працюють в Україні, дозволяють оцінити рівень ризику трудової міграції як такий, що насторожує.

2.7. Освітня міграція в Україну та з України

Станом на серпень 2018 року в Україні на обліку перебувають 49 936 ІОБГ з метою навчання, що на 1 559 осіб менше, ніж у липні 2018 року. Освітні мігранти зареєстровані в найбільших освітніх

¹⁰⁰ https://archiwum.mpips.gov.pl/gfx/mpips/userfiles/public/1_NOWA%20STRONA/Analizy%20i%20raporty/cudz_oziemncy%20pracujacy%20w%20polsce/Pierwsze%20polrocze%202017%20r..xlsx

¹⁰¹ <http://psz.praca.gov.pl/rynek-pracy/statystyki-i-analizy/zatrudnianie-cudzoziemcow-w-polsce>

¹⁰² <https://www.mpips.gov.pl/en/>

¹⁰³ <http://www.polradio.pl/5/38/Artykul/384743>

¹⁰⁴ Різниця між оплатою праці, яку отримав робітник від тимчасового працевлаштування за кордоном, і його витратами у країні перебування та податками у країні перебування.

¹⁰⁵ Грошових переказів робітників, які працюють більше року, та інших приватних переказів між резидентами та нерезидентами.

¹⁰⁶ <https://bank.gov.ua/doccatalog/document?id=19208355>

центрах України: Харківській області (27,1%), у місті Києві (16,8%), в Одеській області (12,4%) та у Дніпропетровській області (7,8%)¹⁰⁷.

Дані щодо ІОБГ, які проживають в Україні з метою навчання (осіб, січень-серпень 2018 року)¹⁰⁸:

	Січ	Лют	Бер	Кві	Тра	Чер	Лип	Сер	Всього
ІОБГ, які тимчасово проживають в Україні у зв'язку з навчанням (на момент, осіб)	53 547	53 746	54 802	55 097	55 131	54 233	51 495	49 936	49 936
Оформлено посвідок на тимчасове проживання з метою навчання (за період, штук)	3 307	1 458	1 377	991	665	818	1 158	2 856	12 630
Продовжено посвідок на тимчасове проживання з метою навчання (за період, штук)	724	631	650	469	558	300	70	39	3 441

Топ-10 країн походження мігрантів, які приїжджають в Україну з метою навчання, дещо змінилися з попереднього місяця: Індія (10 535), Марокко (5 490), Нігерія (2 967), Туркменістан (2 710), Єгипет (2 590), Туреччина (2 390), Йорданія (1 943), Азербайджан (1 886), Іран (1 757), Ізраїль (1 755). Кількість студентів із країн ЄС незначна: від 1 з Люксембургу до 73 студентів із Німеччини. Винятком є Польща: 502 громадян Польщі з тих, хто тимчасово проживає в Україні, прибули з метою навчання¹⁰⁹.

2.8. Неврегульована міграція

ІОБГ, затримані за незаконне перетинання кордону (осіб, січень-серпень 2018 року)¹¹⁰:

	Січ	Лют	Бер	Кві	Тра	Чер	Лип	Сер	Всього	
Всього	117	79	84	134	198	160	246	199	1 217	
Ділянка кордону	з Польщею	24	29	30	18	56	44	73	62	336
	з Словаччиною	24	4	0	22	46	48	63	31	238
	з Угорщиною	16	1	14	3	20	4	11	7	76
	з Румунією	0	0	0	1	0	10	21	10	42
	з Молдовою	37	31	30	64	43	29	37	54	325
	з Росією	9	12	7	22	20	10	33	27	140
	з Білоруссю	4	1	1	4	9	6	5	4	34
	морем або повітрям	3	1	2	0	4	9	3	4	26

У серпні 2018 року найчастіше за незаконне перетинання кордону затримували громадян Молдови на молдовському кордоні (44 з 199 затриманих). За той же період було затримано 1 255 громадян України за незаконне перетинання кордону. Переважно це особи, які перетнули кордон з Росією не через офіційні пункти пропуску, а поверталися в Україну через офіційні¹¹¹.

¹⁰⁷ Відповідно до даних, які було отримано за запитом від Державної міграційної служби України.

¹⁰⁸ Там само.

¹⁰⁹ Там само.

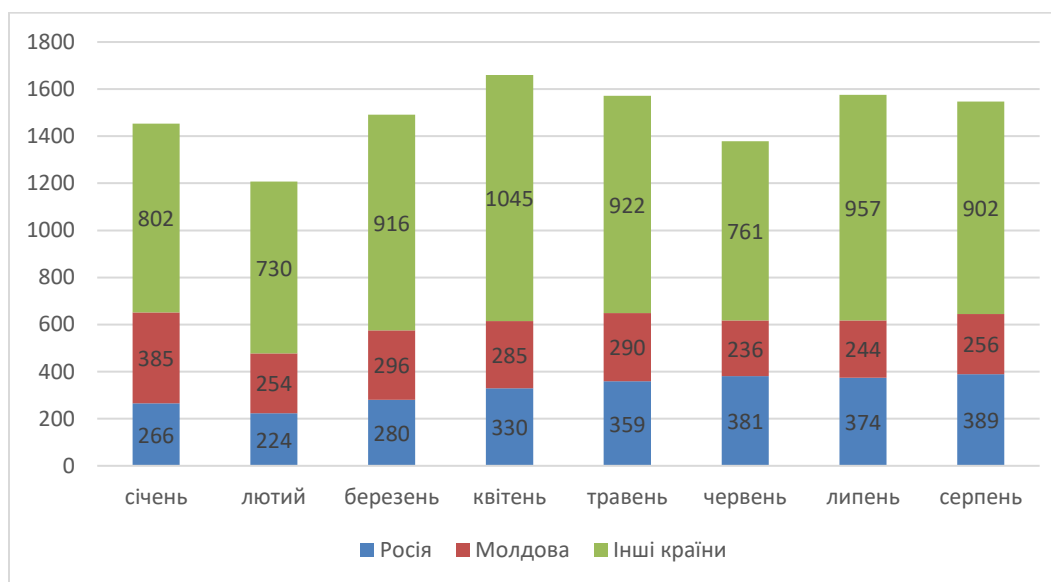
¹¹⁰ Відповідно до даних, які було отримано за запитом від Державної прикордонної служби України.

¹¹¹ Там само.

Серед затриманих з усіх підстав ІОБГ найбільше у серпні 2018 року було затримано громадян Молдови (554), Росії (460), Азербайджану (269), Угорщини (239), Туреччини (159), Грузії (151), Білорусі (121) та Узбекистану (101)¹¹². Найчастіше ІОБГ затримують за порушення правил перебування іноземців в Україні (57,8% випадків у серпні 2018 року).

Кількість ІОБГ, яких не було пропущено на територію України, за основними країнами громадянства (січень-серпень 2018 року)¹¹³:

Незважаючи на те, що громадяни Росії не так часто перетинають кордон (порівняно з громадянами Молдови та Білорусі), їх досить часто не пропускають на територію України в основному через непідтверджену мету поїздки (53,5% випадків у серпні 2018 року), недійсність документів (19%), обмеження в'їзду/виїзду (15,2%) та перевищення терміну реєстрації (5,7%)¹¹⁴.

Притягнення до відповідальності виявлених мігрантів з нерегульованим статусом¹¹⁵ (січень-серпень 2018 року)¹¹⁶:

	Січ	Лют	Бер	Кві	Тра	Чер	Лип	Сер	Всього	
Виявлено мігрантів з нерегульованим статусом	419	807	1 296	1 062	610	612	618	2 336	7 760	
Притягнуто до адміністративної відповідальності	406	795	1 288	1 033	595	608	588	2 290	7 603	
Прийнято рішення про примусове повернення	ТО	401	738	1 246	1 018	589	595	574	2 182	7 343
	судом	25	53	82	59	26	33	54	225	557
Прийнято рішення про затримання особи з поміщенням до ПТПІ	20	41	72	42	14	25	50	178	442	

¹¹² Там само.

¹¹³ Там само

¹¹⁴ Там само.

¹¹⁵ У цьому моніторинговому документі термін «мігрант з нерегульованим статусом» вживається на позначення терміну «нелегальний мігрант», використовуваного у законодавстві України, звітності державних органів та у публікаціях, як такий, що відповідає практиці Міжнародної організації з міграції.

¹¹⁶ Відповідно до даних, які було отримано за запитом від Державної міграційної служби України.

Усього за січень-серпень 2018 року ДМС виявила 7 760 мігрантів з нерегульованим статусом, з них 5 562 чоловіків та 2 198 жінок. За частиною першою статті 203 Кодексу України про адміністративні правопорушення «Порушення іноземцями та особами без громадянства правил перебування в Україні і транзитного проїзду через територію України» за січень-серпень 2018 року притягнуто до адміністративної відповідальності 7 604 мігранти з нерегульованим статусом. З них 19,7% – громадяни Росії, 17,1% – громадяни Азербайджану, 8,2% – громадяни Узбекистану, 8% – громадяни Молдови, 7% – громадяни Грузії та 6,7% – громадяни Вірменії. Більшість виявлених мігрантів (96,4%) ухилилися від виїзду з України після закінчення відповідного терміну перебування¹¹⁷.

Суттєве зростання кількості виявлених мігрантів із нерегульованим статусом у серпні спричинене проведенням з 26 липня по 31 серпня 2018 року цільових заходів під умовною назвою «Мігрант». Унаслідок спільних дій ДПСУ, ДМС та Національної поліції за цей період було виявлено 3 157 порушень правил перебування іноземців в Україні, 177 спроб незаконного перетинання кордону, 122 порушення прикордонного режиму, прийнято рішення про примусове повернення 2 191 мігрантів та примусове видворення 227 мігрантів, 196 іноземців було розміщено у пунктах тимчасового перебування іноземців та осіб без громадянства, 672 особам заборонено в'їзд до України. З іншими результатами проведення цільових профілактичних заходів під умовною назвою «Мігрант» можна ознайомитися за посиланнями^{118,119}.

Моніторинг офіційного веб-сайту Національної поліції України та Державної міграційної служби України за вересень 2018 року показав ряд випадків виявлення мігрантів із нерегульованим статусом на території України^{120,121,122}.

Згідно з щомісячним моніторингом Європейської агенції Frontex з січня по серпень 2018 року українці здійснили 52 спроби незаконно перетнути кордон України та ЄС, що на 22 спроби менше, ніж за аналогічний період 2017 року¹²³.

Статистика злочинів, що розслідуються за статтею 332 Кримінального кодексу України «Незаконне переправлення осіб через державний кордон України», наведена у таблиці нижче.

Злочини, що розслідуються за статтею 332 Кримінального кодексу України «Незаконне переправлення осіб через державний кордон України» (січень-серпень 2018 року)¹²⁴:

	Січ	Лют	Бер	Кві	Тра	Чер	Лип	Сер	Всього
Обліковано кримінальних порушень	25	22	27	34	29	20	31	78	266
Кримінальні порушення, у яких особам було вручено повідомлення про підозру	3	6	6	26	6	5	10	46	108

¹¹⁷ Там само.

¹¹⁸ https://www.facebook.com/permalink.php?story_fbid=257970908184517&id=100019148286190

¹¹⁹ <https://dmsu.gov.ua/news/dms/teritorialni-organi-i-pidrozdili-dms-viyavili-ponad-2400-porushnikiv-migracijnogo-zakonodavstva.html>

¹²⁰ <https://www.npu.gov.ua/news/novini-z-regioniv-ta-in-sajtiv/policziya-zakarpattya-zupinila-dva-avto-z-nelegalami-ta-jix-suprovodom/>

¹²¹ <https://www.npu.gov.ua/news/novini-z-regioniv-ta-in-sajtiv/u-xarkovi-viyavleno-grupu-nelegalnix-migrantiv/>

¹²² <https://dmsu.gov.ua/news/region/spilnimi-diyami-migracijnoj-sluzhbi-ta-policzij-poltavshhini-viyavleno-inozemczya-porushnika-yakij-buv-zvilnenij-z-mischzya-pozbavlennya-voli.html>

¹²³ <https://frontex.europa.eu/along-eu-borders/migratory-map/>

¹²⁴ https://www.gp.gov.ua/ua/stst2011.html?dir_id=113653&libid=100820#

Кримінальні правопорушення, за якими провадження направлені до суду з обвинувальним актом	1	4	1	6	22	6	1	39	80
--	---	---	---	---	----	---	---	----	----

Кількість справ, які дійшли до суду станом на серпень 2018 року, складає 30,1% від загальної кількості кримінальних правопорушень за даний період (з тих, що внесені до ЄРДР). У 2017 році цей показник складав 20,1%, у 2016 році – 18,6%, у 2015 – 31,6%, у 2014 – 44,5%, а у 2013 – 38,6%.

Ризики неврегульованої міграції

Зменшення кількості ІОБГ, затриманих за незаконне перетинання кордону, існування маршрутів неврегульованої міграції в та через Україну, збільшення кількості виявлених мігрантів із неврегульованим статусом, зменшення кількості виявлених фактів торгівлі людьми, збільшення кількості осіб, які постраждали від торгівлі людьми та незмінність кількості осіб, переданих територіальними органами для здійснення реадмісії, дозволяють оцінити рівень ризику неврегульованої міграції як такий, що насторожує.

2.9. Шукачі міжнародного захисту

За підсумками II кварталу 2018 року в Україні міжнародний захист мали 2 331 біженець та 739 осіб, які потребують додаткового захисту.

Шукачі міжнародного захисту (січень-серпень 2018 року)¹²⁵:

	Січ	Лют	Бер	Кві	Тра	Чер	Лип	Сер	Всього
Кількість осіб, які звернулись із заявою про визнання біженцем або особою, яка потребує додаткового захисту	64	60	65	44	72	46	103	78	532
Кількість виявлених дітей, розлучених із сім'єю, які подали заяву про визнання біженцем або особою, яка потребує додаткового захисту	3	3	4	7	8	9	19	24	77
Прийнято рішення про визнання біженцем	0	0	2	0	0	1	0	5	8
Прийнято рішення про визнання особою, яка потребує додаткового захисту	0	2	12	5	2	6	6	4	37
Прийнято рішення про відмову у наданні захисту в Україні	0	17	18	19	21	25	12	65	177

Ризики, пов'язані з шукачами міжнародного захисту

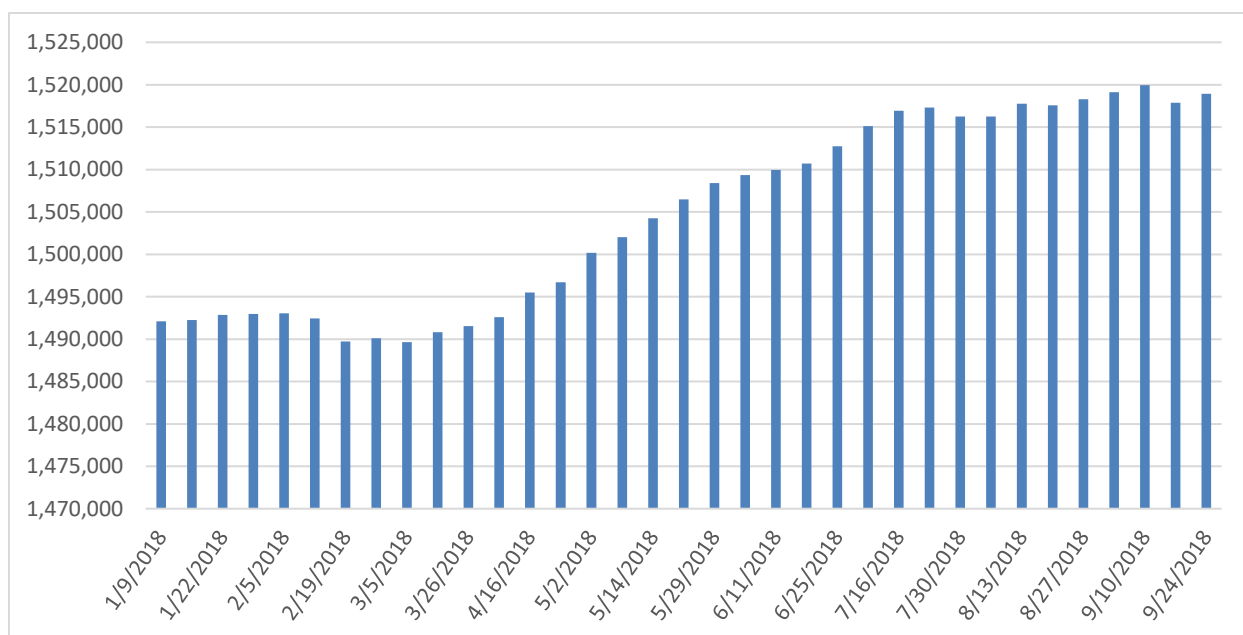
Зменшення кількості осіб, які звернулися до органів ДМС із заявою про визнання біженцем або особою, яка потребує додаткового захисту, помірне збільшення кількості ІОБГ, які отримали захист в Україні, та збільшення кількості відмов у наданні захисту дозволяють оцінити рівень ризику, що пов'язаний із шукачами міжнародного захисту, як допустимий.

¹²⁵ Відповідно до даних, які було отримано за запитом від Державної міграційної служби України.

2.10. Внутрішня вимушена міграція та внутрішньо переміщені особи

Станом на 24 вересня 2018 року, за даними структурних підрозділів соціального захисту населення обласних та Київської міської державних адміністрацій, взято на облік 1 518 937 переселенців з окупованих територій Донецької та Луганської областей та АР Крим, що на 0,04% більше ніж наприкінці серпня¹²⁶. На основі даних Міністерства соціальної політики веб-портал «Слово і діло» опублікував матеріали щодо регіонального розміщення ВПО станом на 18 вересня 2018 року та щодо внутрішньої міграції ВПО порівняно з серпнем 2018 року. У середині вересня найбільша кількість ВПО була зареєстрована в Донецькій (552,1 тис. осіб), Луганській (290,8 тис. осіб), Харківській (128,5 тис.) областях та в місті Києві (168,5 тис.). Найменша кількість ВПО була зареєстрована в західних регіонах: Тернопільській (2,1 тис.), Чернівецькій (2,4 тис.) та Волинській (3 тис.) областях. Істотно збільшилась у порівнянні з серпнем кількість ВПО в місті Києві (2,2 тис), Одеській (1,6 тис), Харківській (1,5 тис) та Київській (1 тис.) областях. Суттєво зменшилась кількість зареєстрованих у Луганській (1,9 тис.) та Донецькій (1,6 тис.) областях¹²⁷. Детальніше зі статистикою щодо внутрішньо переміщених осіб можна ознайомитися у матеріалах, які публікує УВКБ ООН¹²⁸.

Кількість переселенців на обліку (осіб, січень-вересень 2018 року)¹²⁹:

Ризики внутрішньої міграції

Наявність постійних обстрілів у зоні ООС, помірне зростання кількості внутрішньо переміщених осіб та зменшення внутрішньої міграції дозволяють оцінити рівень ризику внутрішньої міграції як такий, що насторожує.

¹²⁶ <https://www.msp.gov.ua/news/15928.html>

¹²⁷ <https://www.slovoidilo.ua/2018/09/18/infografika/suspilstvo/dynamika-zmin-mihracziyi-okupovanyx-terytorij-ukrayiny-kudy-pereyizhdzhayut-pereselenci-donbasu>

¹²⁸ <https://bit.ly/2CZaLzr>

¹²⁹ <https://www.msp.gov.ua/timeline/Novini.html>

2.11. Торгівля людьми

Згідно з оцінками МОМ, з 1991 року від торгівлі людьми постраждали понад 230 000 осіб¹³⁰.

Станом на серпень 2018 року Міністерством соціальної політики встановлено статус особи, яка постраждала від торгівлі людьми, 600 громадянам України, з них 254 жінкам, 287 чоловікам та 59 дітям. Серед усіх осіб, що постраждали від торгівлі людьми, 320 були жертвами трудової експлуатації, 159 – сексуальної експлуатації, 50 – жебрацтва, 39 – втягнення в злочинну діяльність, 13 – продажу дітей, десять – вилучення органів, вісім – змішаних форм експлуатації, одна – сурогатного материнства¹³¹. Усього за вісім місяців 2018 року Національна поліція України виявила 209 фактів торгівлі людьми. Потерпілими визнані 102 жінки, десять неповнолітніх та десять малолітніх (до 14 років) дітей¹³².

Статистика злочинів, що розслідуються за статтею 149 Кримінального кодексу України «Торгівля людьми або інша незаконна угода щодо передачі людини», наведена у таблиці нижче¹³³.

	Січ	Лют	Бер	Кві	Тра	Чер	Лип	Сер	Всього
Обліковано кримінальних правопорушень у звітному періоді	51	28	29	22	28	18	18	15	209
Кримінальні правопорушення, у яких особам вручено повідомлення про підозру	19	16	18	12	13	14	9	12	113
Кримінальні правопорушення, за якими провадження направлені до суду з обвинувальним актом	7	4	7	3	20	15	1	21	78

За вересень 2018 року Національною поліцією України було виявлено кілька випадків торгівлі людьми^{134,135}.

¹³⁰ <http://iom.org.ua/en/node/2356>

¹³¹ <https://www.youtube.com/watch?v=uSBOzT3L03c>

¹³² https://www.gp.gov.ua/ua/stst2011.html? m=fslib& t=fsfile& c=download&file_id=205180

¹³³ https://www.gp.gov.ua/ua/stst2011.html?dir_id=113277&libid=100820&c=edit& c=fo#

¹³⁴ <https://www.npu.gov.ua/news/torgivlya-lyudmi/zaporizki-policzejski-zatrimali-zlovnisniczyu-yaka-prodavala-divchat-u-seksualne-rabstvo-zakordon/>

¹³⁵ <https://www.npu.gov.ua/news/torgivlya-lyudmi/policzejski-kijivshhini-perekrili-kanal-postachannya-ukrajnok-dlya-seksualnoji-ekspuatacziji-v-polshu/>

3. УПРАВЛІННЯ МІГРАЦІЄЮ ТА КОРДОНАМИ

3.1. Міграційна політика та законодавство України, судова практика

Детальний перелік законодавчих актів, що набрали чинності у вересні, та законодавчих ініціатив, оприлюднених у вересні, їхній короткий опис доступні на сайті МОМ¹³⁶.

20 вересня Президент України Петро Порошенко виступив у парламенті із Щорічним посланням про внутрішнє і зовнішнє становище України, у якому приділив увагу у тому числі питанням міграції. Президент зробив акцент на важливості «безвізу» й анонсував видачу десятизмільйонного біометричного паспорту. Президент вказав на те, що еміграція з країни набула серйозних масштабів, однак із цим викликом мали справу всі країни Центрально-Східної Європи, які в процесі інтеграції ставали частиною європейського ринку праці. Єдиний вихід для роботодавців, які все частіше зіштовхуються з дефіцитом робочої сили, – збільшувати зарплати так, щоб вони були конкурентоздатними¹³⁷.

3 вересня Петро Порошенко виніс на розгляд Верховної Ради законопроект, який має на меті закріпити в Конституції прагнення України щодо членства в ЄС та НАТО, а 20 вересня законопроект був направлений для висновку до Конституційного Суду¹³⁸. Законопроект зазначає, що закріплення на конституційному рівні курсу України на членство в ЄС і НАТО мобілізуватиме суспільство, владу та сприятиме реформам, спрямованим на досягнення критеріїв повноправного членства в ЄС і НАТО.

4 вересня Верховний Суд України завершив розгляд зразкової справи щодо оскарження припинення виплат пенсії внутрішньо переміщеній особі, якій перестали виплачувати її з квітня 2017 року, та зобов'язав поновити виплату з 2017 року¹³⁹. З листопада 2014 року всі пенсіонери, місце проживання яких зареєстроване на неконтрольованій Урядом території, були змушені реєструватися як переселенці, щоб продовжувати отримувати пенсію, та проходити процедуру верифікації, через яку частина громадян втратили пенсії. Верховний Суд підтвердив, що результати згаданих перевірок не дають законних підстав припинити виплати¹⁴⁰. Тепер всі адміністративні суди на території України мають використовувати це рішення під час розгляду аналогічних (так званих «типових») справ. Крім того, такі справи мають бути розглянуті в спрощеному порядку, що пришвидшить їхній розгляд¹⁴¹.

Уряд привів у відповідність до законодавства низку нормативно-правових актів, у яких тепер використовується словосполучення «тимчасово окуповані території у Донецькій та Луганській областях, Автономній Республіці Крим і м. Севастополі»¹⁴².

¹³⁶ http://iom.org.ua/sites/default/files/lm_september_2018_ukr.docx

¹³⁷ <https://www.president.gov.ua/news/poslannya-prezidenta-ukrayini-do-verhovnoyi-radi-ukrayini-pr-49726>

¹³⁸ http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=64531

¹³⁹ <http://vpl.com.ua/uk/news/5612/>

¹⁴⁰ <http://www.unhcr.org/ua/13112-верховний-суд-україни-прийняв-знаков.html>

¹⁴¹ <http://vpl.com.ua/uk/news/5612/>

¹⁴² <https://www.msp.gov.ua/news/15845.html>

5 вересня під головуванням Віце-прем'єр-міністра України Павла Розенка відбулася нарада з питань забезпечення прав ВПО та громадян, які проживають на тимчасово окупованій території України¹⁴³. Учасники обговорили питання порядку перетину лінії розмежування, реєстрації фактів народження та смерті на тимчасово окупованих територіях України та удосконалення механізму виплати пенсій та соціальної допомоги ВПО.

21 вересня набрали чинності додатки до Державної цільової соціальної програми «Молодь України» на 2016-2020 роки, які закріпили очікувані результати виконання програми. Програма, зокрема, передбачає завдання щодо забезпечення партнерської підтримки молоді, що проживає на тимчасово окупованій території України, та ВПО¹⁴⁴.

На початку вересня Уряд затвердив Національний план дій щодо ліквідації дискримінації жінок до 2021 року¹⁴⁵. План дій містить рекомендації щодо вирішення окремих питань, пов'язаних із проблематикою торгівлі людьми: підвищення рівня спроможності судових органів, співробітників правоохоронних органів, співробітників прикордонної служби, соціальних працівників і працівників сфери охорони здоров'я щодо раннього направлення жертв торгівлі людьми і способів роботи з ними з урахуванням гендерних факторів; створення спеціальних притулків і кризових центрів для жінок; розроблення програм виходу та реінтеграції і визначення альтернативних можливостей отримання доходу для жінок, які є жертвами торгівлі людьми.

5 вересня Уряд актуалізував¹⁴⁶ Національний план дій з виконання резолюції Ради Безпеки ООН 1325 «Жінки, мир, безпека» на період до 2020 року¹⁴⁷. Цим планом передбачено ряд заходів, що стосуються ВПО, зокрема забезпечення мотивації жінок-ВПО до обирання до органів місцевого самоврядування, залучення дівчат та жінок до налагодження діалогу під час виникнення конфліктів на рівні територіальних громад, особливо тих, які приймають ВПО, із застосуванням медіації, фасилітації, забезпечення належного документування та розгляду випадків сексуального насильства, пов'язаного з конфліктом, правопорушень, пов'язаних з гендерно зумовленим насильством, торгівлею людьми на території проведення військової операції та в регіонах з найбільшою кількістю ВПО¹⁴⁸.

7 вересня Верховний Суд вирішив продовжити експертизу почерку Міхеїла Саакашвілі у справі за його позовом про скасування президентського Указу про припинення українського громадянства колишнього Голови Одеської ОДА¹⁴⁹. У липні 2017 року Президент позбавив Саакашвілі українського громадянства через те, що в 2015 році Саакашвілі нібито вказав недостовірну інформацію в заяві на отримання громадянства й не зазначив інформації про свою судимість¹⁵⁰. У свою чергу Саакашвілі заявив, що заяву заповнював та підписував не він. 22 червня 2018 року суд вирішив передати

¹⁴³ <https://www.kmu.gov.ua/ua/news/uryadovci-z-predstavnikami-gromadskosti-obgovorili-pitannya-zabezpechennya-prav-pereselenciv-ta-gromadyan-yaki-prozhivayut-na-timchasovo-okupovaniy-teritoriyi-ukrayini>

¹⁴⁴ <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/717-2018-%D0%BF?find=1&text=%EF%E5%F0%E5%EC%B3%F9#w11>

¹⁴⁵ <https://www.kmu.gov.ua/ua/npas/pro-go-planu-dij-z-vikonannya-rekomo-zhinok-do-vosmoyi-periodichnoyi-dopovidi-ukrayini-pro-vikonannya-konvencyi-pro-likvidaciyu-vsih-form-diskriminaciyi-shchodo-zhinok-na-period-do-2021-roku>

¹⁴⁶ <https://www.msp.gov.ua/news/15847.html>

¹⁴⁷ <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/113-2016-p>

¹⁴⁸ <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/113-2016-p>

¹⁴⁹ <https://supreme.court.gov.ua/supreme/pres-centr/news/551042/>

¹⁵⁰ https://www.pravda.com.ua/news/2018/09/7/7191425/?fbclid=IwAR0tOkOrE4T60WgTQA_r60NrOq1YDbOPXE171aipjhuxocoUgKlig8T63g8

матеріали судової справи, зокрема 17 документів з підписами Саакашвілі, експертній установі для проведення експертизи підпису.

7 вересня Верховна Рада ухвалила зміни до статті 149 Кримінального кодексу «Торгівля людьми», якими привела у відповідність до конвенції ООН саме визначення поняття. Тепер кримінальна відповідальність настає також якщо для отримання згоди на експлуатацію потерпілого було використано його матеріальну залежність, уразливий стан або підкуплено третю особу, яка контролює потерпілого. Відповідальність за торгівлю неповнолітніми також поширюється на батьків чи опікунів та карається позбавленням волі на строк від 8 до 15 років, та розширено визначення експлуатації випадками примусового переривання вагітності, одруження та втягнення у зайняття жебрацтвом¹⁵¹.

19 вересня Верховний суд України ухвалив рішення про визнання протиправною відмову у видачі паспорта громадянина України у вигляді книжечки. Підставою для цього стало те, що паспорт у формі картки з електронним носієм, що містить персональні дані, порушує заборону на збирання, зберігання, використання та поширення конфіденційної інформації про особу без її згоди¹⁵². Хоча раніше, 26 березня 2018 року, Верховний Суд постановив, що отримання біометричного паспорта і, зокрема, унікального номера запису в реєстрі є обов'язком громадян, – і відмовив у проханні видавати паспорти старого зразка¹⁵³. Віряни Української православної церкви Московського патріархату регулярно зверталися до суду з вимогою видавати їм не біометричні паспорти, а документи старого зразка¹⁵⁴.

Високопосадовці, зокрема Президент Петро Порошенко¹⁵⁵, Міністр закордонних справ Павло Клімкін^{156,157}, Міністр соціальної політики України Андрій Рева^{158,159,160} публічно говорять про наявність високої трудової міграції з України і пропонують підвищувати рівень мінімальної і середньої заробітної плати. 5 вересня в рамках Економічного форуму у Криничі відбулася зустріч Міністра соціальної політики України Андрія Реви з Міністром сім'ї, праці та соціальної політики Республіки Польща Елжбетою Рафальською, де серед інших було обговорено питання необхідності посилення захисту прав українців, які працюють на території Республіки Польща¹⁶¹. Українська сторона наголосила на необхідності пришвидшити опрацювання проекту двосторонньої Угоди про короткострокове працевлаштування та Меморандуму про співробітництво між міністерствами про взаємодію і обмін інформацією з питань трудової міграції¹⁶².

¹⁵¹ <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2539-19>

¹⁵² <https://supreme.court.gov.ua/supreme/pres-centr/news/558538/>

¹⁵³ <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/73139306>

¹⁵⁴ <https://www.eurointegration.com.ua/articles/2018/09/12/7086639/?fbclid=IwAR2X4seM6PA9qQItxaCb0UQ3dVlrSLQT9-ihQJyG81YMhtNOCrdCbBT1kx0>

¹⁵⁵ <https://www.radiosvoboda.org/a/news-zarplata-mihratsia-poroshenko/29479101.html>

¹⁵⁶ <https://svoboda.ictv.ua/ua/videos/klimkin-pered-vstupom-do-nato-i-yes-my-budemo-minyaty-konstytutsiyu/>

¹⁵⁷ https://zik.ua/news/2018/09/04/klimkin_zayavyv_shcho_z_ukrainy_shchorichno_vyizhdzhaie_milyon_gromady_an_1399309

¹⁵⁸ <https://www.msp.gov.ua/news/15854.html>

¹⁵⁹ <https://www.msp.gov.ua/news/15975.html>

¹⁶⁰ <https://www.kmu.gov.ua/ua/news/virishennya-problemi-trudovoyi-migraciyi-polyagaye-u-zrostanni-rivnya-dohodiv-lyudej-andrij-reva>

¹⁶¹ <https://www.msp.gov.ua/news/15850.html>

¹⁶² <https://mfa.gov.ua/ua/news-feeds/foreign-offices-news/66960-ukrajinsyka-delegacija-rozpochala-robotu-u-ramkah-xxviii-mizhnarodnogo-jekonomichnogo-forumu-v-krinici-zdrui>

3.2. Виділення та розподіл ресурсів, інфраструктурні зміни

21 вересня був представлений проект Закону про Державний бюджет України на 2019 рік¹⁶³. Згідно з законопроектом, за бюджетною програмою «Керівництво та управління у сфері міграції, громадянства, імміграції та реєстрації фізичних осіб» передбачені видатки в сумі 99,1 млн. грн., у тому числі загальний фонд – 84,5 млн. грн., спеціальний фонд – 14,6 млн. грн. За рахунок цих коштів, зокрема, буде забезпечено діяльність апарату ДМС. За бюджетною програмою «Забезпечення виконання завдань та функцій у сфері громадянства, імміграції та реєстрації фізичних осіб» видатки збільшені порівняно з 2018 роком на 63,9% і визначені в сумі 4 275,5 млн. грн., у тому числі загальний фонд – 1 350,9 млн. грн., спеціальний фонд – 2 924,6 млн. грн. Ці кошти будуть спрямовані на функціонування пунктів тимчасового перебування ІОБГ та пунктів тимчасового розміщення біженців, паспортизацію населення. В обох випадках частина коштів спеціального фонду загальною сумою 611 млн. грн. буде спрямована на розбудову інфраструктури Єдиного державного демографічного реєстру та функціонування органів розпорядника цього реєстру.

У 2019 році зі спеціального фонду бюджету планують виділити 152,8 млн. грн. на розбудову прикордонної дорожньої інфраструктури та 21,1 млн. грн. на облаштування пунктів пропуску на українсько-польському кордоні, 5,1 млн. грн. на розбудову підрозділів охорони кордону (за рахунок кредиту від Уряду Республіки Польща) та 26,7 млн. грн. на розбудову прикордонної дорожньої інфраструктури на українсько-угорському кордоні (за рахунок кредиту Уряду Угорщини).

Також у бюджеті на 2019 рік передбачені кошти на потреби ВПО, зокрема на реалізацію проекту «Житло для внутрішньо переміщених осіб» у м. Маріуполі – 10,0 млн. грн., на надання пільгових іпотечних кредитів для ВПО – 10,1 млн. грн. та на надання щомісячної адресної допомоги ВПО для покриття витрат на проживання (у тому числі на оплату житлово-комунальних послуг) у сумі 3 042,6 млн. грн.

У вересні через портал prozorro.gov.ua ДМС оголосила тендери на послуги з проведення державної експертизи комплексної системи захисту інформації Національної системи біометричної верифікації та ідентифікації громадян України, іноземців та осіб без громадянства¹⁶⁴ та на послуги супроводження системи електронного документообігу ДМС¹⁶⁵. Також були оголошені та завершені тендери ДМС на закупівлю персональних комп'ютерів¹⁶⁶ та трьох автоматизованих робочих місць для оформлення та видачі документів, що підтверджують громадянство України, посвідчують особу чи її спеціальний статус, з комплектом обладнання для зняття біометричних даних особи¹⁶⁷.

У вересні через портал prozorro.gov.ua ДПСУ оголосила тендери на розроблення проектно-кошторисної документації по об'єкту будівництва багатоквартирного житлового будинку¹⁶⁸ та закупівлю посвідчень військовослужбовця ДПСУ серії ПС¹⁶⁹. Також ДПСУ оголосила та завершила тендери на реконструкцію очисних споруд санаторію «Прикордонник–Немирів»¹⁷⁰, на закупівлю 11 електронних покажчиків дози гамма-випромінювання¹⁷¹ та на реконструкцію спортивного

¹⁶³ http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=64598

¹⁶⁴ <https://prozorro.gov.ua/tender/UA-2018-09-28-000575-a>

¹⁶⁵ <https://prozorro.gov.ua/tender/UA-2018-09-25-000631-a>

¹⁶⁶ <https://prozorro.gov.ua/tender/UA-2018-07-24-000878-c>

¹⁶⁷ <https://prozorro.gov.ua/tender/UA-2018-08-31-000016-b>

¹⁶⁸ <https://prozorro.gov.ua/tender/UA-2018-09-25-001009-b>

¹⁶⁹ <https://prozorro.gov.ua/tender/UA-2018-09-21-000727-a>

¹⁷⁰ <https://prozorro.gov.ua/tender/UA-2018-09-10-000146-a>

¹⁷¹ <https://prozorro.gov.ua/tender/UA-2018-09-04-001143-a>

майданчика Національної академії Державної прикордонної служби України імені Богдана Хмельницького з влаштуванням футбольного поля¹⁷².

З 10 вересня електронна онлайн-черга для оформлення паспорта громадянина України для виїзду за кордон та внутрішнього паспорта у вигляді ID-картки почала діяти в усіх підрозділах міграційної служби Запоріжжя та Запорізької області¹⁷³.

12 вересня Кабінет Міністрів України об'єднав управління Державної міграційної служби в м. Києві та Київській області і створив Центральне міжрегіональне управління ДМС у м. Києві та Київській області¹⁷⁴. Причина такого рішення – неефективний управлінський підхід керівництва управління ДМС у місті Києві до організації роботи, а також систематичні грубі порушення норм законодавства його працівниками¹⁷⁵.

Після перенесення на нове місце запрацював пункт пропуску «Мілове», що на Луганщині. Донедавна він функціонував частково на російському боці вулиці, посередині якої проходить лінія державного кордону¹⁷⁶.

15 вересня контрольні пропускні пункти «Каланчак» та «Чаплинка» в Херсонській області відновили свою роботу¹⁷⁷. КПВВ не працювали з 6 вересня через небезпечну екологічну ситуацію, що склалася на заводі «Титан» на території Криму¹⁷⁸: 3 вересня прикордонники Херсонського загону виявили перевищений вміст хімічних речовин з окупованого заводу¹⁷⁹.

Пункт пропуску «Станиця Луганська» був закритий на ремонт з 2 по 7 вересня для покращення умов перетину лінії розмежування¹⁸⁰. Під час ремонту було збільшено кількість автоматизованих робочих місць з перевірки документів та штат працівників до 40. Цих змін повинно бути достатньо для забезпечення комфортного перетину лінії розмежування 10-12 тисячами осіб за зміну. КПВВ «Станиця Луганська» був спроектований на пропуск до 6 тисяч осіб щозміни¹⁸¹.

27 вересня розпочались роботи з реконструкції та облаштування інфраструктури КПВВ «Новотроїцьке» на Донеччині для створення комфортних умов перетину: місця проведення контрольних операцій планують накрити навісами від спеки або негоди, мають бути облаштовані зали очікування з телевізорами, кондиціонерами, санітарні модулі з гарячою та холодною водою¹⁸².

4-6 вересня у білоруському місті Пінськ відбулося 18-те засідання Спільної українсько-білоруської демаркаційної комісії. Сторони обговорили виконання демаркаційних робіт на українсько-

¹⁷² <https://prozorro.gov.ua/tender/UA-2018-08-23-001297-c>

¹⁷³ <https://dmsu.gov.ua/news/region/chera.html>

¹⁷⁴ <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/732-2018-%D0%BF>

¹⁷⁵ <https://www.rbc.ua/ukr/news/kabmin-obedinil-gms-kieve-oblasti-zhalob-1536747233.html>

¹⁷⁶ <https://dpsu.gov.ua/ua/news/na-luganshchini-na-noviy-lokacii-zapracyuvav-punkt-propusku-milove/>

¹⁷⁷ <https://dpsu.gov.ua/ua/news/sogodni-kontrolni-punkti-vizdu-viizdu-kalanchak-ta-chaplinka-vidnovlyat-svoyu-robotu/>

¹⁷⁸ [https://www.facebook.com/oleh.slobodyan/posts/1995785090465280?_xts__\[0\]=68.ARAUPU5BFxw8SEjZMKaKkd9aH23iLN5SEDG0aqznY3fg9HFOfKGB8ZxYh6vUvQANDezvLQPXrhyG-2FXGpJeKft4okbn7n14uGJZRgXPpm2OWWNrkL7MgrjIP2LN480sHxayl4jsOxnJChJNUG8tX1Aqea87wZFFheln5O6gZYuqD1uQWTEVA&pn_tn_=-R](https://www.facebook.com/oleh.slobodyan/posts/1995785090465280?_xts__[0]=68.ARAUPU5BFxw8SEjZMKaKkd9aH23iLN5SEDG0aqznY3fg9HFOfKGB8ZxYh6vUvQANDezvLQPXrhyG-2FXGpJeKft4okbn7n14uGJZRgXPpm2OWWNrkL7MgrjIP2LN480sHxayl4jsOxnJChJNUG8tX1Aqea87wZFFheln5O6gZYuqD1uQWTEVA&pn_tn_=-R)

¹⁷⁹ <https://zp.depo.ua/ukr/zp/na-hersonschini-prikordonniki-zasikli-u-povitri-toksichni-krimski-vikidi-20180903831680>

¹⁸⁰ <https://www.facebook.com/odalug/photos/a.292244664291174/1005028633012770/?type=3&theater>

¹⁸¹ <https://www.facebook.com/pressifo.news/photos/a.364697644022858/460042737821681/?type=3&theater>

¹⁸² <https://dpsu.gov.ua/ua/news/na-donechchini-trivayut-roboti-z-oblashtuvannya-kpvv-novotroicke/>

білоруському державному кордоні, затвердили 220 Актів визначення місць встановлення прикордонних знаків, внесли зміни до Плану демаркації державного кордону між Україною і Республікою Білорусь на 2018 рік¹⁸³.

28 вересня Україна приєдналася до контактного спільного румуно-молдовського центру обміну даними «Галац», мета якого – забезпечити оперативний обмін інформацією між прикордонними, митними та поліцейськими відомствами країн-учасниць^{184,185}. Обмін стосується законодавства країн-учасниць, оперативної ситуації в пунктах пропуску через кордон, боротьби з транскордонною злочинністю, торгівлею людьми, нелегальною міграцією, контрабандою, незаконним оборотом зброї, вибухонебезпечними речовинами, наркотичними речовинами, психотропними речовинами і прекурсорами.

8 вересня в столиці канадської провінції Альберта, місті Едмонтон, відкрили Генеральне консульство України¹⁸⁶. У провінції проживає понад 350 тисяч канадців українського походження. Консульство обслуговуватиме й інші провінції Західної Канади: Саскатчеван, Британську Колумбію, а також Юкон та Північно-Західні Території. З 12 вересня консульство розпочало свою роботу¹⁸⁷. До кінця року МЗС планує відкрити консульства в турецькій Анталії, єгипетській Хургаді, іспанській Валенсії¹⁸⁸.

З вересня ірландський лоукост-перевізник Ryanair виконав перший рейс в Україну до аеропорту «Бориспіль» з аеропорту Берлін-Шенефельд. Також серед запланованих напрямів із Києва такі: Стокгольм (Швеція), Вільнюс (Литва), Бидгощ, Варшава, Познань, Вроцлав, Краків (Польща), Братислава (Словаччина), Лондон (Велика Британія), Барселона (Іспанія); а зі Львова літатиме до Меммінгему і Дюссельдорфу, Варшави та Кракера, Лондону¹⁸⁹. 28 вересня з Києва відправився перший потяг «Чотириох столиць» за маршрутом «Київ-Мінськ-Вільнюс-Рига», особливість якого полягає тому, що прикордонно-митний контроль поїзда, як на в'їзд, так і на виїзд з України, здійснюється безпосередньо у пункті контролю «Київ-Пасажирський»¹⁹⁰. «Укрзалізниця» також має намір у 2019 році відновити курсування потяга Київ-Берлін¹⁹¹.

3.3. Зміни в організації та управлінні

10 вересня стартувало нововведення¹⁹²: іноземці проходитимуть нову процедуру при оформленні посвідок на тимчасове проживання, зокрема сканування відбитків пальців рук, цифрове фотографування, відцифрований підпис особи, і тепер замість паперової книжечки отримуватимуть пластикову картку. Термін виготовлення біометричної посвідки складає 15 робочих днів. Подати заяву на оформлення посвідки на постійне проживання у формі картки, що містить безконтактний електронний носій, можна з 1 листопада 2018 року, до того часу іноземців документуватимуть

¹⁸³ <https://mfa.gov.ua/ua/press-center/news/67035-vidbulosya-18-te-zasidannya-spilynoji-ukrajinsyko-bilorusykoji-demarkacijnoji-komisiji>

¹⁸⁴ <https://www.kmu.gov.ua/ua/news/ukrayina-priyednalasya-do-rumuno-moldavskogo-kontaktного-centru-obminu-danimi-galac>

¹⁸⁵ <https://www.kmu.gov.ua/ua/npas/pro-priyednannya-do-ugodi-mizh>

¹⁸⁶ <https://www.kmu.gov.ua/ua/news/ukrayina-vidkryla-generalne-konsulstvo-v-edmontoni>

¹⁸⁷ <https://mfa.gov.ua/ua/news-feeds/foreign-offices-news/67031-generalne-konsulstvo-ukrajini-v-jedmontoni-rozpochinaje-prijom-gromadyan-z-12092018-roku>

¹⁸⁸ <https://www.unn.com.ua/uk/exclusive/1751387-do-kintsya-2019-roku-u-sviti-vidkryut-sche-tri-ukrajinski-konsulstva-mzs>

¹⁸⁹ <https://cfts.org.ua/files/123/ryanair-in-ukraine.html>

¹⁹⁰ <https://dpsu.gov.ua/ua/news/poizd-chotiroh-stolic-vidpravivsyu-u-pershiy-reys-z-kiva/>

¹⁹¹ <https://www.eurointegration.com.ua/news/2018/09/28/7087524/>

¹⁹² <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/321-2018-%D0%BF>

посвідками на постійне проживання у формі книжечки. Відповідна робота розпочата в Донецькій області¹⁹³, Полтаві¹⁹⁴, Луганській області¹⁹⁵, Закарпатській області¹⁹⁶, Волинській¹⁹⁷ області, Тернопільщині¹⁹⁸, Запорізькій області¹⁹⁹, Чернігівщині²⁰⁰.

Упродовж вересня на базі ДМС та її територіальних підрозділів відбулася низка навчальних заходів: семінар-навчання із секретарями сільських та селищних рад з питань реєстрації/зняття з реєстрації в Черкаській області^{201,202}, семінар про запобігання проявам корупції на державній службі в Житомирській області²⁰³, навчання керівників територіальних підрозділів щодо порядку тимчасового виїзду за межі України дітей та щодо адміністративних правопорушень в Рівненській області²⁰⁴, тренінг щодо організації пожежної безпеки та охорони праці в місті Києві²⁰⁵.

На базі підрозділів ДПСУ пройшли тренінги з питань захисту документів та виявлення підроблених документів^{206,207,208,209,210}. У вересні ДПСУ України на базі Одеського загону морської охорони було завершено двотижнєве навчання з водолазної підготовки²¹¹. Наприкінці вересня впродовж трьох

¹⁹³ <https://dmsu.gov.ua/news/region/migracijna-sluzhba-donechchini-rozpochala-oformlennya-biometricnix-posvidok-dlya-inozemcziv.html>

¹⁹⁴ <https://dmsu.gov.ua/news/region/u-poltavi-rozpochato-oformlennya-biometricnix-dokumentiv-inozemnim-gromadyanam.html>

¹⁹⁵ <https://dmsu.gov.ua/news/region/udms-ukrajini-v-luganskij-oblasti-z-10-veresnya-2018-roku-rozpochato-prijom-dokumentiv-shhodo-oformlennya-ta-vidachi-posvidok-na-timchasove-prozhivannya-z-bezkontaktnim-elektronnim-nosiem.html>

¹⁹⁶ <https://dmsu.gov.ua/news/region/oformlennya-id-kartok-dlya-inozemcziv.html>

¹⁹⁷ <https://dmsu.gov.ua/news/region/za-oformlennjam-biometricnix-dokumentiv-do-migracijnoj-sluzhbi-volini-u-veresni-zvernulosya-30-inozemcziv.html>

¹⁹⁸ <https://dmsu.gov.ua/news/region/na-ternopilshhini-startuvav-proces-oformlennya-biometricnix-posvidok-dlya-inozemcziv.html>

¹⁹⁹ <https://dmsu.gov.ua/news/region/udms-ukrainski-v-zaporyzkyj-oblasti-oformlenu-majzhe-300-suchasnix-posvidok-na-timchasove-prozhivannya-u-formi-kartki.html>

²⁰⁰ <https://dmsu.gov.ua/news/region/u-migracijnij-sluzhbi-chernigivshhini-rozpochali-oformlennya-biometricnix-dokumentiv-inozemcziv.html>

²⁰¹ <https://dmsu.gov.ua/news/region/iz-pracivnikami-upravlinnya-dms-ukrajini-v-zhitomirskij-oblasti-provedenij-seminar-zapobigannya-projavam-korupcij-na-derzhavnij-sluzhbi.html>

²⁰² <https://dmsu.gov.ua/news/region/u-zvenigorodczii-vidbuvsya-seminar-navchannya.html>

²⁰³ <https://dmsu.gov.ua/news/region/iz-pracivnikami-upravlinnya-dms-ukrajini-v-zhitomirskij-oblasti-provedenij-seminar-zapobigannya-projavam-korupcij-na-derzhavnij-sluzhbi.html>

²⁰⁴ <https://dmsu.gov.ua/news/region/u-rivnomu-proveli-naradu-upravlinnya-dms-ukrajini-v-rivnenskij-oblasti-ta-navchannya-v-sistemi-profesijnij-pidgotovki.html>

²⁰⁵ <https://dmsu.gov.ua/news/region/u-migracijnij-sluzhbi-kevi-vidbulosya-navchannya-z-pitan-pozhezhnoj-bezpeki-ta-oxoroni-praczi.html>

²⁰⁶ <https://dpsu.gov.ua/ua/news/inspektori-prikordonnoj-sluzhbi-pidvishchili-kvalifikaciju-z-pitan-zahistu-dokumentiv-ta-viyavleniya-v-nih-pidrobok/>

²⁰⁷ <https://dpsu.gov.ua/ua/news/prikordonniki-zahidnogo-regionalnogo-upravlinnya-pidvishchili-sviy-fahoviy-riven-z-pitan-bezpeki-dokumentiv/>

²⁰⁸ <https://dpsu.gov.ua/ua/news/instruktori-golovnogo-ekspertno-kriminalistichnogo-centru-derzhprikordonsluzhbi-proveli-chergoviy-trening-z-pitan-bezpeki-pasportnih-dokumentiv/>

²⁰⁹ <https://dpsu.gov.ua/ua/news/u-derzhprikordonsluzhbi-rozpochato-provedennya-treningiv-iz-zapobigannya-vipadkam-peremishchennya-cherz-derzhavniy-kordon-osib-za-pidroblenimi-dokumentami/>

²¹⁰ <https://dpsu.gov.ua/ua/news/v-orshanci-dlya-prikordonnikov-provedeno-kursi-pidvishchennya-kvalifikacij-z-pitan-zahistu-dokumentiv/>

²¹¹ <https://dpsu.gov.ua/ua/news/u-derzhprikordonsluzhbi-zaversheno-treningi-z-vodolaznoj-pidgotovki/>

днів відбувалися збори з психологами прикордонного відомства, під час яких розглядалися питання організації заходів роботи психологів у ході психологічної реабілітації та супроводу учасників ООС²¹². Наприкінці вересня в ДПСУ було проведено навчально-методичний збір щодо підготовки інспекторів-кінологів із службовими собаками і використання їх в охороні державного кордону²¹³.

Серед інших навчань, як міжнародних та українських, у яких взяли участь представники ДПСУ, такі: комплексні навчання «Західна фортеця–2018»²¹⁴, міжнародні навчання «Rapid Trident-2018»²¹⁵, спільні українсько-румунські навчання «Riverine-2018»²¹⁶.

Усе частіше у порядку денному правоохоронних органів з'являється фокус гендерної рівності: 28 вересня у ДМС відбувся тренінг із питань підвищення обізнаності в гендерній проблематиці²¹⁷, а 12 вересня для представників ДПСУ пройшов тренінг з питань гендерної рівності, зокрема у сфері безпеки та оборони, та реалізації Національного плану дій із виконання резолюції Ради Безпеки ООН 1325 «Жінки, мир, безпека»²¹⁸. Наприкінці серпня - початку вересня представниці ДПСУ у складі делегації Української Асоціації представниць правоохоронних органів відвідали Канаду²¹⁹. Під час ознайомчого візиту українська сторона поінформувала про стан реалізації гендерної політики в системі правоохоронних органів України.

Підсумки службової діяльності міграційного відомства за 8 місяців поточного року підсумували в Полтавській²²⁰ та Дніпропетровській²²¹ областях. Розширені оперативні наради за участю керівників структурних відділів та територіальних підрозділів відбулися в управліннях ДМС в Запорізькій області²²², Тернополі²²³. 7 вересня в Сумській області було проведено робочу нараду з керівниками територіальних підрозділів щодо надання адміністративних послуг з оформлення паспорта громадянина України та паспорта громадянина України для виїзду за кордон через онлайн-сервіс «електронна черга»²²⁴. 5 вересня в Черкаській області під час координаційної наради з керівниками територіальних підрозділів підбили підсумки серпня 2018 року та обговорили поточні проблемні міграційні питання²²⁵.

²¹² <https://dpsu.gov.ua/ua/news/u-golovnomu-centri-proyshli-zbori-psihologiv-derzhprikordonsluzhbi/>

²¹³ <https://dpsu.gov.ua/ua/news/na-lvivshchini-proyshli-zbori-prikordonniv-kinologiv/>

²¹⁴ http://mvs.gov.ua/ua/news/15706_Navchannya_Zahidna_fortecya_na_kordoni_gotuyutsya_do_ekstrenih_situacij_FOTO_.htm

²¹⁵ http://mvs.gov.ua/ua/news/15385_Prikordonniki_vpershe_berut_uchast_u_mizhnarodnih_navchanniah_Rapid_Trident_2018_FOTO.htm

²¹⁶ <https://dpsu.gov.ua/ua/news/na-dunai-proyshli-pershi-spilni-ukrainsko-rumunski-navchannya-riverine-2018/>

²¹⁷ <https://dmsu.gov.ua/news/dms/u-dms-vidbuvsya-trening-z-pidvishhennya-obiznanosti-pracivnikiv-u-gendernij-problematiczi.html>

²¹⁸ <https://dpsu.gov.ua/ua/news/dlya-prikordonniv-proveli-trening-shchodo-rivnih-prav-cholovikiv-i-zhinok/>

²¹⁹ <https://dpsu.gov.ua/ua/news/derzhprikordonsluzhba-dosyagla-pevnogo-progresu-shchodo-endernoi-rivnosti/>

²²⁰ <https://dmsu.gov.ua/news/region/u-migracijnij-sluzhbi-poltavskoj-oblasti-pidveli-pidsumki-roboti-za-8-misyaciv-2018-roku.html>

²²¹ <https://dmsu.gov.ua/news/region/dnipro-pidveli-pidsumki-roboti-migracijnoj-sluzhbi-za-8-misyaciv.html>

²²² <https://dmsu.gov.ua/news/region/v-zaporizhzi-dlya-pracivnikiv-sluzhbi-proveli-rozshirenu-naradu.html>

²²³ <https://dmsu.gov.ua/news/region/u-ternopoli-vidbulasya-narada-z-kerivnikami-teritorialnix-pidrozdiliv-migracijnoj-sluzhbi.html>

²²⁴ <https://dmsu.gov.ua/news/region/v-upravlinni-dms-ukrajni-v-sumskij-oblasti-z-kerivnikami-teritorialnix-pidrozdiliv-provedeno-videoselektornu-naradu.html>

²²⁵ <https://dmsu.gov.ua/news/region/u-cherkasax-proveli-naradu-z-kerivnikami-terpidrozdiliv-migracijnoj-sluzhbi-oblasti.html>

Відомства також займаються просвітництвом молодшого покоління: провели день відкритих дверей для школярів старших класів та розповіли, як працює міграційна служба²²⁶, під час «Патріотичного Табору Військового Вишколу» розповіли дітям про історію та діяльність ДПСУ²²⁷, провели «уроки мужності» із учнями на Луганщині²²⁸.

Прикордонники регулярно затримують групи (у вересні – у складі від 3 до 15 осіб) при спробі незаконного перетину кордону: на кордоні зі Словаччиною^{229,230,231}, на українсько-молдовському кордоні²³², на українсько-польському кордоні^{233,234,235}. Також прикордонники запобігають незаконному вивезенню за межі України неповнолітніх осіб^{236,237} та в'їзду в Україну злочинців^{238,239}.

У ДПСУ триває проект «Нове обличчя кордону», 17 вересня передбачалося розпочати анкетування для проходження служби в оновлених підрозділах: «Шегині» та «Дніпро-аеропорт», а також планувалося відкрити відбір у «Римачі» і «Одеса-авіа»²⁴⁰. Упродовж року в рамках проекту проходять чотири хвили відбору осіб, подача анкет закінчиться в середині листопада.

8 вересня в Національній академії ДПСУ відбулася церемонія складання військової присяги на вірність українському народові, і 370 курсантів поповнили лави Академії²⁴¹. Цього року Академія отримала ліцензію на підготовку офіцерів оперативно-стратегічного рівня²⁴². Академія увійшла до складу дев'яти військових закладів вищої освіти України, які братимуть участь у пілотному проекті «Врахування ґендерних питань у навчальних програмах навчальних закладів сектору безпеки і

²²⁶ <https://dmsu.gov.ua/news/region/v-teritorialnix-pidrozdilax-udms-xmelnichchini-vidbuvsya-den-vidkritix-dverej-dlya-uchniv-8-11-klasiv.html>

²²⁷ <https://dpsu.gov.ua/ua/news/prikordonniki-zustrilisy-z-ditmi-naperedodni-vidznachennya-dnya-zahisnika-ukraini/>

²²⁸ <https://dpsu.gov.ua/ua/news/na-luganshchini-prikordonniki-zi-skladu-obdnanih-sil-proveli-zi-shkolyarami-urok-muzhnosti/>

²²⁹ <https://dpsu.gov.ua/ua/news/grupu-aziativ-zatrimali-nepodalik-kordonu-zi-slovachchinoyu/>

²³⁰ <https://dpsu.gov.ua/ua/news/grupu-nelegaliv-z-azii-zatrimali-prikordonniki-na-zakarpatti/>

²³¹ <https://dpsu.gov.ua/ua/news/nelegaliv-z-indii-zatrimali-na-kordoni-zi-slovachchinoyu/>

²³² <https://dpsu.gov.ua/ua/news/prikordonniki-izmailskogo-zagonu-zatrimali-15-inozemciv-z-krain-azii/>

²³³ <https://dpsu.gov.ua/ua/news/na-lvivshchini-prikordonniki-zatrimali-troh-osib-za-sprobu-nezakonnogo-peretinu-kordonu/>

²³⁴ <https://dpsu.gov.ua/ua/news/na-lvivshchini-prikordonniki-zatrimali-11-nelegalnih-migrantiv/>

²³⁵ <https://dpsu.gov.ua/ua/news/na-lvivshchini-zatrimano-chergovih-shukachiv-krashchoi-doli/>

²³⁶ <https://dpsu.gov.ua/ua/news/prikordonniki-zapobigli-vivezennyu-za-mezhi-ukraini-troh-ditey-po-pidroblenomu-dokumentu/>

²³⁷ <https://dpsu.gov.ua/ua/news/zhinka-sprobuvala-pidkupiti-prikordonnikiv-abi-nezakonno-vivezti-malechu-za-kordon/>

²³⁸ <https://dpsu.gov.ua/ua/news/u-stolichnomu-aeroportu-zatrimano-dvoh-gromadyan-turechchini-iz-pidroblenimi-dokumentami/>

²³⁹ <https://dpsu.gov.ua/ua/news/prikordonniki-v-borispoli-zatrimali-boyovika-idil/>

²⁴⁰ <https://dpsu.gov.ua/ua/news/%20video%20-nove-oblichhya-kordonu-prodovzhu-vidbir-do-reformovanih-pidrozdiliv-derzhprikordonsluzhbi/>

²⁴¹ http://mvs.gov.ua/ua/news/15493_370_kursantiv_popovnili_lavi_Nacionalnoi_akademii_Derzhavnoi_prikordonnoi_sluzhbi_Ukraini_FOTO_VIDEO.htm

²⁴² <https://dpsu.gov.ua/ua/news/petro-cigikal-reformuvannya-derzhprikordonsluzhbi-torknulosa-y-sferi-pidgotovki-kadriv/>

оборони», що започаткований Офісом Віце-прем'єр-міністра з питань європейської та євроатлантичної інтеграції України за всебічної підтримки ООН Жінки в Україні²⁴³.

3.4. Міжвідомча співпраця

У вересні були підбиті підсумки²⁴⁴ операції «Мігрант» – комплексу цільових превентивних заходів, які разом провели Державна міграційна служба, Національна поліція та Державна прикордонна служба²⁴⁵. Також підсумки операції «Мігрант» були підбиті на Тернопільщині²⁴⁶, Івано-Франківщині²⁴⁷, Житомирщині²⁴⁸, Чернігівщині²⁴⁹, Черкащині²⁵⁰. ДПСУ вважає, що операція «Мігрант» вкотре показала свою ефективність: вона дає змогу посилити вплив на зменшення рівня нерегульованої міграції²⁵¹.

Систематичними є спільні міжвідомчі заходи перевірки щодо дотримання іноземцями та особами без громадянства законодавства України у сфері міграції. Від 6 до 50 потенційних порушників міграційного законодавства виявили ДМС, ДПСУ та правоохоронні органи в Одеській^{252,253,254,255}, Дніпропетровській²⁵⁶ областях, на Івано-Франківщині²⁵⁷, в Харкові²⁵⁸. Прикордонники та Нацполіція затримали 8 осіб в рамках прикордонної операції «Кордон-2018»²⁵⁹ та групу мігрантів з нерегульованим статусом із Південно-східної Азії²⁶⁰.

²⁴³ <https://dpsu.gov.ua/ua/news/nacionalna-akademiya-derzhprikordonsluzhbi-bratime-uchast-u-pilotnomu-proekti-z-endernih-pitan/>

²⁴⁴ <https://www.facebook.com/photo.php?fbid=257970864851188&set=a.144535992861343&type=3&theater>

²⁴⁵ <https://dmsu.gov.ua/news/dms/teritorialni-organi-i-pidrozdili-dms-viyavili-ponad-2400-porushnikiv-migracijnogo-zakonodavstva.html>

²⁴⁶ <https://dmsu.gov.ua/news/region/xmelniczkij-rajonnij-sektor.html>

²⁴⁷ <https://dmsu.gov.ua/news/region/viyavlenu-v-ivano-frankivsku-gruppu-nelegaliv-i-deportovano-za-mezhi-krajni.html>

²⁴⁸ <https://dmsu.gov.ua/news/region/na-zhitomirshhini-zavershilis-czilovi-profilaktichni-zaxodi-pid-umovnoyu-nazvoyu-migrant.html>

²⁴⁹ <https://dmsu.gov.ua/news/region/na-chernigivshhini-pidbili-pidsumki-operacij-migrant.html>

²⁵⁰ <https://dmsu.gov.ua/news/region/u-cherkasax-proveli-naradu-z-kerivnikami-terpidrozdiliv-migracijnoj-sluzhbi-oblasti.html>

²⁵¹ <https://dpsu.gov.ua/ua/news/derzhprikordonsluzhba-zavershila-cilovi-profilaktichni-zahodi-v-ramkah-operacij-migrant/>

²⁵² <https://dmsu.gov.ua/news/region/v-odesi-prodovzhuyut-viyavlyati-inozemcziv-yaki-porushuyut-migracijne-zakonodavstvo.html>

²⁵³ <https://dmsu.gov.ua/news/region/v-odeskij-oblasti-provedeno-perevirku-dotrimannya-inozemcziv-yaki-porushuyut-migracijne-zakonodavstvo-ukraini-u-sferi-migracij.html>

²⁵⁴ <https://dpsu.gov.ua/ua/news/v-odesi-prikordonniki-viyavili-20-gromadyan-vtnamu-shcho-porushili-pravila-perebuvannya-v-ukraini/>

²⁵⁵ <https://dpsu.gov.ua/ua/news/v-odesi-prikordonniki-viyavili-15-inozemcziv-z-porushennjam-pravil-perebuvannya-v-ukraini/>

²⁵⁶ <https://dmsu.gov.ua/news/region/na-dnipropetrovshhini-viyavili-inozemcziv-porushnikiv-migracijnogo-zakonodavstva.html>

²⁵⁷ <https://dmsu.gov.ua/news/region/viyavlenu-v-ivano-frankivsku-gruppu-nelegaliv-i-deportovano-za-mezhi-krajni.html>

²⁵⁸ <https://dmsu.gov.ua/news/region/u-xarkovi-zatrimali-30-nelegaliv-z-vetnamu-yakix-nezakonno-perepravlyali-do-es-z-rosij.html>

²⁵⁹ <https://dpsu.gov.ua/ua/news/grupu-nelegaliv-ta-ihnih-perepravnikiv-zatrimali-na-zakarpati/>

²⁶⁰ <https://dpsu.gov.ua/ua/news/na-harkivshchini-pravoohorongi-zatrimali-grupu-nelegalnih-migrantiv-iz-bangladesh-ta-pakistanu/>

Спільними є зусилля правоохоронних органів щодо виявлення злочинців, які організують незаконне переміщення мігрантів та займаються торгівлею людьми. 13 вересня прикордонники та поліція виявили організовану злочинну групу, яка нелегально переправляла мігрантів із західного кордону на південний²⁶¹. 7 вересня представники ДПСУ та СБУ ліквідували канал нелегальної міграції на державному кордоні України з невизнаною Придністровською молдовською республікою²⁶². 7 вересня в Харкові СБУ та ДПСУ зупинено спробу торгівлі людьми з Росії до країн Євросоюзу через Україну²⁶³.

У контексті викликів, які несе з собою нерегульована міграція, ДПСУ ініціював фахові обговорення, до яких долучилися представники ДМС. Під час круглого столу 24 вересня у Львові обговорили питання щодо судового контролю за затриманням, видворенням та реадмісією мігрантів з нерегульованим статусом²⁶⁴.

24-26 вересня відбулися навчально-тренувальні збори представників силових відомств, експлуатантів та підприємств-виробників безпілотних авіаційних комплексів, у яких взяли участь фахівці ДПСУ, Головного управління розвідки, Національної поліції, Повітряних Сил України, Служби безпеки України, Сухопутних військ, Управління державної охорони²⁶⁵. Наприкінці вересня на узбережжі Азовського моря відбулися спільні навчання екіпажів броньованих автомобілів ДПСУ та танкових підрозділів Збройних сил України, що спільно діють у складі ООС, під час яких вдосконалювалися питання взаємодії²⁶⁶.

3.5. Міжнародне співробітництво

У серпні МЗС України підготувало пакет документів для денонсації Договору про дружбу, співробітництво й партнерство з РФ²⁶⁷. 17 вересня Президент підписав Указ, згідно з яким підтримано пропозиції МЗС щодо припинення Договору²⁶⁸. Також Президент передав Генеральному секретареві ООН Антоніо Гутерешу ноту щодо рішення України не продовжувати дію договору про дружбу з Росією²⁶⁹ та анонсував, що винесе на розгляд Парламенту законопроект щодо припинення дії Договору про дружбу і співробітництво з Росією²⁷⁰. Договір терміном на 10 років, який був підписаний 31 травня 1997 року і набув чинності 1 квітня 1999 року, автоматично подовжувався, якщо сторони не висловлюються проти²⁷¹.

19 вересня було опубліковано відео, де в консульстві Угорщини в Береговому громадянам України видають угорські паспорти та звучить інструкція не повідомляти про отримання угорських

²⁶¹ <https://dpsu.gov.ua/ua/news/na-odeshchini-zatrimano-organizatora-kanalu-nezakonnogo-perepravlennya-lyudev/>

²⁶² <https://dpsu.gov.ua/ua/news/na-odeshchini-pravoohoronci-likvidovali-kanal-nelegalnoi-migracii/>

²⁶³ <https://dpsu.gov.ua/ua/news/operativno-rozshukovimi-pidrozdilami-derzhprikordonsluzhbi-prodovzhuyutsya-sistemni-zahodi-protidii-zlochinnosti-na-kordoni/>

²⁶⁴ <https://dmsu.gov.ua/news/region/new.html>

²⁶⁵ <https://dpsu.gov.ua/ua/news/na-cherkashchini-zavershilis-navchalno-trenavalni-zbori-z-predstavnikami-silovih-vidomstv-eksploatantiv-bezpilotnih-aviaciynih-kompleksiv/>

²⁶⁶ <https://dpsu.gov.ua/ua/news/%20video%20-na-uzberezhzhi-azovskogo-morya-provedeno-spilni-taktichni-navchannya-po-vidbittyu-ta-strimuvannyu-agresii-z-morya/>

²⁶⁷ <https://www.eurointegration.com.ua/news/2018/08/30/7086258/>

²⁶⁸ <https://www.president.gov.ua/news/prezident-uviv-v-diyu-rishennya-rnbou-shodo-pripinennya-diyi-49642>

²⁶⁹ <https://www.president.gov.ua/news/prezident-peredav-generalnomu-sekretarevi-oon-notu-shodo-ris-49934>

²⁷⁰ <https://www.president.gov.ua/news/prezident-vnese-do-verhovnoyi-radi-zakonoproekt-shodo-pripin-49734>

²⁷¹ http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/643_006

документів українській владі²⁷². Міністр закордонних справ Павло Клімкін відреагував на це заявою про можливість повернення угорського консула в Береговому в Угорщину²⁷³. СБУ почало вивчати факти видачі угорських паспортів в Закарпатській області²⁷⁴. Депутат Берегівської райради Кароль Беркі склав мандат після того, як під час перетину кордону у нього виявили угорський паспорт²⁷⁵; а Товариство угорської культури Закарпаття KMKSZ, представником якого він є, вимагає від відповідних органів пояснити, з яких причин проводяться поглиблені перевірки²⁷⁶. Біля угорського консульства у Береговому пройшов пікет з метою привернути увагу Уряду на антиукраїнську політику Угорщини²⁷⁷. На конференції ОБСЄ з питань прав людини, яка відбулася 11 вересня у Варшаві, буклети про нібито порушення прав національних меншин України поширювали делегати з Росії²⁷⁸. Упродовж вересня Угорщина заявила, що Президент України прагне покращити свій рейтинг, утискаючи угорців²⁷⁹, а також висловлювала намір ще більше сповільнити рух України до ЄС²⁸⁰, виступала проти автоматичного подовження санкцій проти Росії²⁸¹ та блокувала відкриття нового почесного консульства України в місті Шіофок – найбільшого міста на Балатоні²⁸². Також Угорщина не виконала домовленість про зміну скандальної назви «уповноваженого міністра по Закарпаттю»²⁸³. Міністри закордонних справ України та Угорщини не дійшли згоди на зустрічі в Нью-Йорку²⁸⁴, на якій обговорювали загострення: якщо Україна оголосить угорського консула персоною non grata, Угорщина погрожує відповісти тим самим²⁸⁵.

Посольство Чехії у Києві заперечило повідомлення окремих ЗМІ²⁸⁶ про ухвалення урядом поправки, яка дозволяє дітям та онукам колишніх чехословацьких емігрантів отримати чеське громадянство за спрощеною процедурою. У відповідній заяві, поширеній посольством, йдеться про те, що в законопроекті, який знаходиться на обговоренні, зазначено: набуття громадянства спрощеним шляхом (так званою «декларацією») не може стосуватися мешканців Закарпатської області України (колишньої Підкарпатської Русі, яка була частиною міжвоєнної Чехословаччини)²⁸⁷.

4 вересня очільники міністерств внутрішніх справ України та Туреччини підписали спільну декларацію, яка передбачає співпрацю у сфері боротьби з тероризмом, незаконним переправленням мігрантів і торгівлею людьми, кіберзлочинністю, відмиванням коштів, отриманих

²⁷² <https://www.ukrinform.ua/rubric-society/2541093-u-beregovomu-ukraincam-vidaut-ugorski-pasporti-pid-klatvu-ta-sampanske.html>

²⁷³ <https://www.facebook.com/pavloklimkin.ua/videos/2226598417576985/>

²⁷⁴ https://lb.ua/news/2018/09/27/408592_sbu_nachala_rassledovat_vidachu.html

²⁷⁵ <http://www.mukachevo.net/ua/news/view/368552>

²⁷⁶ <http://www.mukachevo.net/ua/news/view/368543>

²⁷⁷ <http://www.mukachevo.net/ua/news/view/368653>

²⁷⁸ https://ukr.lb.ua/world/2018/09/28/408679_konferentsii_obsie_informatsiyu_pro.html

²⁷⁹ <http://www.kormany.hu/en/ministry-of-foreign-affairs-and-trade/news/if-ukraine-expels-the-hungarian-consul-in-berehove-hungary-will-also-expel-a-consul>

²⁸⁰ <http://www.kormany.hu/en/ministry-of-foreign-affairs-and-trade/news/government-condemns-attempts-to-intimidate-transcarpathian-hungarians>

²⁸¹ https://www.youtube.com/watch?v=jcO6F_JO_CA

²⁸² <https://www.euointegration.com.ua/news/2018/09/3/7086372/>

²⁸³ <https://www.ukrinform.ua/rubric-politics/2543483-metou-tisku-ugorsini-na-ukrainu-moze-buti-otrimanna-dividendiv-vid-rosii-mzs.html>

²⁸⁴ <https://www.bbc.com/ukrainian/news-45660603>

²⁸⁵ <http://www.origo.hu/itthon/20180923-szijjarto-peter-ha-ukrajna-konzult-utasit-ki-aranyos-valaszt-ad-magyarorszag.html>

²⁸⁶ <http://www.mukachevo.net/ua/news/view/368617>

²⁸⁷ https://www.mzv.cz/kyiv/uk/x2005_11_03/x2018_09_26.html

злочинним шляхом, незаконним обігом наркотиків та транснаціональною організованою злочинністю²⁸⁸.

6 вересня утворено делегації України для участі в переговорах у рамках ООН щодо підготовки проекту Глобальної угоди про біженців та щодо підготовки проекту Глобальної угоди про безпечну, впорядковану та врегульовану міграцію²⁸⁹. До складу делегацій увійшли представники ДМС, МінТОТ, МВС, ДПСУ, МЗС, Міністерства юстиції України та Міністерства соціальної політики України.

У вересні відбувся ряд багатосторонніх міжнародних зустрічей. 10-21 вересня представники Уряду та громадськості брали участь у щорічній нараді ОБСЄ з огляду імплементації зобов'язань держав-учасниць у людському вимірі. Заступниця Міністра соціальної політики Наталія Федорович доповіла про основні досягнення України у сфері протидії торгівлі людьми й закликала держави-учасниці Наради об'єднати зусилля для пошуку механізму боротьби з торгівлею людьми, який, зокрема, дозволить захистити права осіб, які перебувають на тимчасово окупованих територіях²⁹⁰. У ході 39-ї сесії Ради ООН з прав людини Постійний представник України в Женеві Юрій Клименко взяв участь у кластерному інтерактивному діалозі зі Спецдоповідачем із сучасних форм рабства і закликав Спецдоповідача приділяти належну увагу у своїх доповідях питанню примусової праці на українських територіях, тимчасово окупованих РФ²⁹¹. 27-28 вересня в Одесі відбулося засідання Панелі з питань міграції, мобільності та інтегрованого управління кордонами в рамках Ініціативи Євросоюзу «Східне партнерство», у якій взяли участь працівники прикордонних та митних відомств Азербайджану, Білорусі, Вірменії, Грузії, Молдови та України, а також Єврокомісії та інших міжнародних організацій. Під час роботи були обговорені питання інтегрованого управління кордонами та можливості співпраці в рамках європейської системи прикордонного спостереження «EUROSUR», також учасники відвідали українсько-молдовську ділянку державного кордону²⁹².

У вересні відбулися двосторонні зустрічі щодо співпраці України та окремих країн у міграційних питаннях. Нарпикінці вересня в Будапешті відбулася зустріч Голови ДПСУ Петра Цигикала та заступника начальника поліції, головного директора охорони правопорядку Угорщини генерал-майора Жолта Халмоші, на якій обговорили стан охорони кордону, роботу пунктів пропуску, перспективи розвитку співробітництва між прикордонними відомствами двох країн. У вересні відбувся робочий візит делегації ДМС України до Баку, під час якого сторони обговорили спільні кроки, що можуть бути здійснені у сфері регулювання міграційних процесів, боротьби з нерегульованою міграцією, а також перспективи поглиблення двостороннього співробітництва в міграційній сфері між країнами.

Періодично відбувалися робочі зустрічі між відомствами України та іноземних країн з метою обміну досвідом та напрацюваннями:

²⁸⁸ <https://www.kmu.gov.ua/ua/news/ukrayina-ta-turechchina-spivpracuyvatimut-u-borotbi-iz-terorizmom-transnacionalnoyu-zlochinnistyu-ta-kiberzagrozami>

²⁸⁹ <https://www.president.gov.ua/documents/1402018-rp-24878>

²⁹⁰ <https://www.msp.gov.ua/news/15913.html>

²⁹¹ <https://geneva.mfa.gov.ua/en/press-center/news/67073-vistup-postpreda-ukrajini-pid-chas-interaktivnogo-dialogu-zi-speddopovidachem-z-suchasnih-form-rabstva-p3-poryadku-dennogo-39-ji-sesiji-radi-oon-z-prav-lyudini>

²⁹² <https://dpsu.gov.ua/ua/news/na-odeshchini-vidbulos-zasidannya-paneli-z-pitan-migracii-mobilnosti-ta-integrovanogo-upravlinnya-kordonami/>

- 17-19 вересня у Києві відбулась зустріч між експертами Адміністрації ДПСУ та Служби охорони державного кордону при МВС Литовської Республіки, на якій були обговорені питання стратегічного та бюджетного планування²⁹³.
- 19 вересня в Одесі відбулася робоча зустріч представників ДПСУ та Генерального інспекторату Прикордонної поліції Республіки Молдова, на якій сторони обговорювали особливості управління людськими ресурсами та функціонування відомчих навчальних закладів²⁹⁴.
- 28 вересня відбувся ознайомчий візит представників ДПСУ до бельгійських колег-прикордонників у аеропорт Брюсселю, під час якого було продемонстровано досвід бельгійців у автоматизації прикордонного контролю, особливості оформлення пасажирів із країн шенгенської зони та інших країн, а також технічні новації у цій сфері²⁹⁵.
- 10-15 вересня представники ДПСУ взяли участь у навчальному курсі Європейської агенції Frontex з підготовки аналітиків у литовському місті Мядінінкай²⁹⁶ та опановували питання проведення аналізу ризиків, використання аналітичних підходів для оцінювання окремих компонентів ризику, визначення оптимальних типів і джерел інформації.
- Наприкінці вересня відбувся ознайомчий візит делегації України до Брюсселю в рамках проекту ЄС «Підтримка управління міграцією та притулком в Україні», під час якого відбулася низка зустрічей з метою ознайомлення з існуючими інформаційними системами ЄС у сфері управління міграцією та кордонами²⁹⁷. Під час візиту 28 вересня відбулося чергове засідання Спільного комітету з питань реадмісії «Україна–ЄС»²⁹⁸. Представники ЄС наголосили на відмінній взаємодії з Україною не тільки у сфері реадмісії, а й загалом у сфері міграції²⁹⁹.

У вересні відбулася низка зустрічей регіональних відомств із представниками міжнародних організацій. 26 вересня відбулася робоча зустріч начальника Головного управління ДМС у Харківській області з керівником команди ОБСЄ в Харкові, під час якої обговорили міграційну ситуацію та надання адміністративних послуг вимушеним переселенцям із території ООС³⁰⁰. 6 вересня в Ужгороді представники ОБСЄ в Україні зустрілися з начальником Головного управління ДМС України в області та обговорили, зокрема, те, з якими труднощами та проблемами стикається міграційна служба, що опікується питаннями іноземних студентів та ВПО³⁰¹. У вересні впродовж 4 днів з офіцерами юридичного фаху, аналітиками та офіцерами планування Морської охорони

²⁹³ <https://dpsu.gov.ua/ua/news/eksperti-prikordonnih-vidomstv-ukraini-ta-litovskoi-respubliki-obminyalisya-dosvidom-strategichnogo-ta-byudzhetnogo-planuvannya/>

²⁹⁴ <https://dpsu.gov.ua/ua/news/ukrainski-ta-moldovski-prikordonniki-obminyalisya-dosvidom-pidgotovki-personalu/>

²⁹⁵ <https://dpsu.gov.ua/ua/news/predstavniki-derzhprikordonsluzhbi-oznayomilis-z-avtomatizaciyu-prikordonnogo-kontrolyu-aeroportu-bryusselya/>

²⁹⁶ <https://dpsu.gov.ua/ua/news/vropeyske-agentstvo-frontex-rozpochalo-standartizovaniy-kurs-pidgotovki-analitikiv/>

²⁹⁷ <https://dmsu.gov.ua/news/dms/vizit-delegacij-ukraini-do-korolivstva-belgiya.html>

²⁹⁸ http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_851

²⁹⁹ <https://dmsu.gov.ua/news/dms/provedeno-odinadczyate-zasidannya-spilnogo-komitetu-z-pitan-readmisij-ukrajna-es.html>

³⁰⁰ <https://dmsu.gov.ua/news/region/u-xarkovi-projshla-robocha-zustrich-z-predstavnikom-specialnoj-monitoringovoj-misij-obse-v-ukraini.html>

³⁰¹ <https://dmsu.gov.ua/news/region/na-zakarpatti-sposterigachi-misij-obse-czikavilisya-migracijnoyu-situacziyu.html>

ДПСУ зустрілися американські юристи Берегової охорони США, які допомагали аналізувати законодавство у сфері морської безпеки³⁰².

Актуальною залишається тема захисту українців, які працюють та проживають за кордоном. 27 вересня в польському місті Гданськ Віце-прем'єр-міністр з питань європейської та євроатлантичної інтеграції України Іванна Климпуш-Цинцадзе зустрілася з українською громадою міста й обговорила ряд питань: можливості створення умов для вивчення української мови для громадян України, які тимчасово перебувають у Польщі, з використанням можливостей польських шкіл з українською мовою навчання, створення комплексних центрів підтримки українців – українських домів – у місцях компактного проживання українських громад³⁰³. Під час виступу на 4-ій регіональній конференції Парламентської мережі з питань діаспори Парламентської асамблеї Ради Європи, яка відбулася в Києві 24 вересня 2018 року, заступник МЗС України Василь Боднар наголосив на необхідності протидіяти розмиванню української ідентичності закордонних українців шляхом підтримання діалогу з громадськими організаціями закордонних українців, залученням їх до проведення спільних заходів³⁰⁴.

На високому рівні Україна працює у сфері примирення, реінтеграції населення, окупованих територій та розбудови миру. Міністр з питань тимчасово окупованих територій та внутрішньо переміщених осіб України Вадим Черниш провів зустріч із Віце-прем'єр-міністром Республіки Молдова з питань реінтеграції Кристиною Леснік та ознайомив із ключовими стратегічними урядовими документами, зокрема з планом реінтеграції окупованих територій та Державною цільовою програмою відновлення та розбудови миру в східних регіонах України³⁰⁵. 4 вересня в Києві відбулася зустріч Президента Петра Порошенка з Канцлером Австрії Себастьяном Курцом. Після перемовин, на яких обговорювалася низка питань, було повідомлено що Австрія погодилася надати ще 1 млн. євро для організації «Карітас», яка буде надавати допомогу на Сході України³⁰⁶, 2019 рік стане роком української культури в Австрії³⁰⁷, австрійській стороні було направлено пропозиції про можливе шефство Австрії над одним із населених пунктів на Донбасі³⁰⁸.

19 вересня схвалено проект угоди з Уругваєм про взаємне скасування візових вимог. Громадяни України можуть перебувати на території Уругваю впродовж строку, що не перевищує 90 днів, який поновлюється на інший строк у 90 днів; громадяни Уругваю можуть перебувати на території України протягом строку, що не перевищує 90 днів протягом 180 днів³⁰⁹. Над спрощенням режиму поїздок для громадян працюють уряди України та Маршалових островів³¹⁰.

19 вересня Кабінет Міністрів України схвалив проект угоди з Грузією про поїздки за ID-картками, яка також звільняє громадян від оформлення довгострокових віз для перебування або проживання на

³⁰² <https://dpsu.gov.ua/ua/news/v-upravlinni-morskoi-ohoroni-z-fahivcyami-beregovoi-ohoroni-ssha-obgovoreno-zakonodavstvo-u-sferi-morskoi-bezpeki/>

³⁰³ <https://www.kmu.gov.ua/ua/news/ivanna-klimpush-cincadze-zustrilasya-z-ukrayincyami-polshchi>

³⁰⁴ <https://mfa.gov.ua/ua/press-center/news/67369-ukrajina-vdoskonalyuvatime-vzajemodiju-iz-zakordonnimi-ukrajincyami>

³⁰⁵ <http://mtot.gov.ua/ukrayina-ta-moldova-obminyuyutsya-dosvidom-u-sferi-prymyrennya-reintergatsiyi-naselennya-okupovanyh-terytorij-ta-rozbudovy-myru/>

³⁰⁶ <https://www.president.gov.ua/news/zhodni-chempionati-svitu-z-futbolu-ta-svadbi-z-kazakami-ne-z-49390>

³⁰⁷ <https://www.president.gov.ua/news/2019-rik-bude-rokom-ukrayinskoyi-kulturi-v-avstriyi-domovlen-49398>

³⁰⁸ <https://www.president.gov.ua/news/zhodni-chempionati-svitu-z-futbolu-ta-svadbi-z-kazakami-ne-z-49390>

³⁰⁹ <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/658-2018-%D1%80>

³¹⁰ <https://mfa.gov.ua/ua/press-center/news/67398-ukrajina-ta-marshalovi-ostrovi-prodovzhaty-robotu-nad-sproshhennyam-rezhimu-poizdok-dlya-gromadyan>

строк більше 90 днів³¹¹. Громадяни України зможуть відвідувати Грузію на підставі внутрішніх паспортів у формі ID-карт, які містять безконтактний електронний носій.

3.6. Висвітлення у ЗМІ, дослідження, громадська думка з міграційних питань

УВКБ ООН в Україні оновило та опублікувало інформаційний бюлетень³¹². УВКБ ООН опублікувало у вересні доповідь «Desperate Journeys Report», де аналізує дані січня-липня 2018 року щодо прибуття мігрантів у Європу³¹³. Про зміну міграційних потоків йдеться в статті аналітичного центру Pew Research Center³¹⁴. Управління ООН з наркотиків і злочинності опублікувало глобальне дослідження «Smuggling of Migrants»³¹⁵, яке є початком більш глибокого розуміння незаконного перевезення мігрантів та пов'язаних з цим втрат³¹⁶. Центр знань з міграції та демографії при Єврокомісії опублікував звіт, який підсумовує два роки діяльності³¹⁷. PWM опублікував рейтинг країн за доступністю громадянства для інвесторів³¹⁸.

Програма розвитку ООН в Україні опублікувала звіт «Збираючи пазл: вплив внутрішнього переміщення на права людини та доступ до адміністративних послуг в Україні», що містить аналіз стану дотримання та забезпечення прав внутрішньо переміщених осіб за результатами загальнонаціонального соціологічного опитування серед ВПО та експертів з-поміж надавачів послуг ВПО³¹⁹. Матеріали про результати та обговорення даного дослідження опублікувала Донбас SOS³²⁰. Донбас SOS також опублікувала роз'яснення щодо рішення Верховного Суду за позовом внутрішньо переміщеної особи-пенсіонера³²¹. І про проблеми, з якими стикаються ВПО через недосконале законодавство, йдеться в дайджесті Донбас SOS³²².

Матеріали про причини виїзду українців з України підготувало Радіо НВ³²³. Аналітичні записки «Сучасні імперативи розвитку соціально-трудової сфери в Україні» та «Трудова міграція громадян України за кордон: виклики та шляхи реагування»³²⁴ підготував Національний інститут стратегічних

³¹¹ <http://mvs.gov.ua/ua/news/15643-Uryad-shvaliv-ugodu-z-Gruziyu-pro-poizdki-po-ID-kartkami.htm>

³¹² <http://www.unhcr.org/ua/wp-content/uploads/sites/38/2018/10/2018-09-UNHCR-UKRAINE-Fact-Sheet-FINAL-UKR.pdf>

³¹³ https://data2.unhcr.org/en/documents/download/65373#_ga=2.226073050.1771343683.1540219675-1193068520.1539005642

³¹⁴ <http://www.pewresearch.org/fact-tank/2018/09/18/the-most-common-mediterranean-migration-paths-into-europe-have-changed-since-2009/>

³¹⁵ https://www.unodc.org/documents/data-and-analysis/glosom/GLOSOM_2018_web_small.pdf

³¹⁶ http://eapmigrationpanel.org/en/news/global-study-smuggling-migrants-2018-overview?utm_source=GLOBAL%20STUDY%20ON%20SMUGGLING%20OF%20MIGRANTS&utm_medium=email&utm_campaign=GLOBAL%20STUDY%20ON%20SMUGGLING%20OF%20MIGRANTS

³¹⁷ http://publications.jrc.ec.europa.eu/repository/bitstream/JRC112185/kcmd_booklet_online.pdf?fbclid=IwAR2sLFtX6xqJI5PmRfOU39R7KXsdAlhE4st8eyuTz00eFaHkYWzDcbrb92I

³¹⁸ <https://www.pwmnet.com/Special-Reports/CBI-Index/A-guide-to-global-citizenship>

³¹⁹ http://www.ua.undp.org/content/ukraine/uk/home/library/democratic_governance/IDPs-human-rights-observance.html

³²⁰ www.donbasssos.org/pazl-yakiy-ne-sklavsya/

³²¹ http://www.donbasssos.org/zrazkova_sprava/

³²² <http://www.donbasssos.org/dydzhest-365/>

³²³ <https://nv.ua/ukr/ukraine/events/shchoroku-ukrajinu-pokidajut-miljon-hromadjan-jaki-vakansiji-ta-de-proponujut-zarobitchanam--2492320.html>

³²⁴ <http://www.niss.gov.ua/content/articles/files/Malynovska-d28e1.pdf>

досліджень³²⁵. Дослідники міграційних процесів Андрій Гайдуцький³²⁶ та Артур Федорчук³²⁷ поділилися своїми думками щодо місця українців у контексті розвитку глобальних міграційних процесів для видання «Дзеркало тижня». Про те, що не лише Польща а й Європа починає конкурувати за українських працівників³²⁸, які заходи вживає Латвія, щоб повернути своїх заробітчан³²⁹, як Польща і Чехія змінювали ставлення до працівників з України³³⁰, публікує матеріали Європейська правда. Видання Forbes підготувало матеріал про українських мігрантів і про те чому уряд Польщі в них зацікавлений³³¹. Детальні міграційні тенденції опублікували IMF Group Ukraine в дайджесті за вересень³³².

Докладний матеріал про рішення Верховного Суду видавати паспорти старого зразка на вимогу вірян УПЦ МП опублікувала Європейська правда³³³.

Сюжет про вимирання сіл в Україні та як влада збирається протидіяти цьому зробило видання Сьогодні³³⁴.

Огляд порушень прав людини в окупованих Луганській та Донецькій областях за серпень опублікувала ГО Восток SOS³³⁵.

Радіо Свобода опублікувало аналітичний матеріал про депортацію кримських татар і чому вони стали викликом для радянського режиму³³⁶. Також видання зібрало експертні думки про те, чому після анексії Криму на півострів стали масово переїжджати жителі Росії³³⁷.

Про кандидата на посаду посла Угорщини в Україні та підводні камені, пов'язані з кандидатурою, детально пише Європейська правда³³⁸. Це ж видання опублікувало матеріал про розвиток паспортного скандалу між Україною та Угорщиною³³⁹.

Аналітичний центр CEDOS опублікував дослідження «Рух абітурієнток та абітурієнтів між областями України: порівняння 2017 та 2018 років»³⁴⁰. Польський Інститут публічних справ опублікував дослідження про українських студентів у Польщі³⁴¹.

³²⁵ <http://www.niss.gov.ua/content/articles/files/Yatsenko-09442.pdf>

³²⁶ <https://dt.ua/internal/borotba-za-migrantiv-ukrayini-prigotuvatisya-289703.html>

³²⁷ <https://zn.ua/business/gastarbaytery-295208.html>

³²⁸ <https://www.eurointegration.com.ua/articles/2018/09/28/7087419/>

³²⁹ <https://www.eurointegration.com.ua/articles/2018/09/28/7087419/>

³³⁰ <https://www.eurointegration.com.ua/articles/2018/09/18/7087025/>

³³¹ <https://www.forbes.com/sites/freylindsay/2018/09/19/ukrainian-immigrants-give-the-polish-government-an-out-on-refugees/#6fc798934bb1>

³³² <http://imfgroup.com.ua/ru/2018/09/06/%D0%B0%D0%BD%D0%B0%D0%BB%D0%B8%D1%82%D0%B8%D1%87%D0%B5%D1%81%D0%BA%D0%B0%D1%8F-%D0%B7%D0%B0%D0%BF%D0%B8%D1%81%D0%BA%D0%B0-%D0%BC%D0%B8%D0%B3%D1%80%D0%B0%D1%86%D0%B8%D0%BE%D0%BD%D0%BD%D1%8B%D0%B5/>

³³³ <https://www.eurointegration.com.ua/articles/2018/09/12/7086639/>

³³⁴ https://ukr.segodnya.ua/ukraine/v-ukraine-postepenno-vymirayut-sela-1171110.html?utm_source=facebook.com&utm_medium=social&utm_campaign=life

³³⁵ <http://vostok-sos.org/prava-lyudyny-v-okupovanykh-donetskii-ta-luhanskii-oblastiakh-serpen-2018/>

³³⁶ <https://www.radiosvoboda.org/a/29505090.html>

³³⁷ <https://www.radiosvoboda.org/a/krym-mihranty-v-krymu-umerov/29498470.html>

³³⁸ <https://www.eurointegration.com.ua/articles/2018/09/3/7086357/>

³³⁹ <https://www.eurointegration.com.ua/articles/2018/09/20/7087153/>

³⁴⁰ <http://www.unhcr.org/ua/wp-content/uploads/sites/38/2018/10/2018-09-UNHCR-UKRAINE-Fact-Sheet-FINAL-UKR.pdf>

³⁴¹ <https://www.pol-int.org/pl>

Опублікований аналітичний документ, який співвідносить цілі Східного партнерства та положення Угоди про асоціацію, зокрема в сфері «Мобільність та контакти між людьми»³⁴². Динаміку суспільно-політичних поглядів опублікувала Соціологічна група «Рейтинг» на замовлення Міжнародного Республіканського Інституту (IRI)³⁴³, де, зокрема, йдеться про те, що 44% українців упродовж п'яти років жодного разу не виїжджали зі свого регіону³⁴⁴.

Детектор медіа підготувало статтю «Без узагальнень та мови ворожнечі: як журналістам писати про ромів»³⁴⁵. Про життя ромського населення в Україні йдеться в матеріалі BBC Україна³⁴⁶. BBC Україна також підготувало публікацію, де пояснює, чому Іран не дозволяє виїзд українці, яка втекла від свого чоловіка-іранця³⁴⁷.

---

³⁴² https://www.civic-synergy.org.ua/wp-content/uploads/2018/04/Web_ua_AAЕap-deliverables_civic_synergy_ua_2018.pdf

³⁴³ http://ratinggroup.ua/ru/research/ukraine/dinamika_obschestvenno-politicheskikh_vzglyadov_v_ukraine_opros_iri.html

³⁴⁴ http://texty.org.ua/pg/news/textynewseditor/read/88083/Perevazhna_bilshist_ukrajinciv_praktychno_nikudy_ne_jizdyt

³⁴⁵ <https://detector.media/production/article/140933/2018-09-12-bez-uzagalnen-ta-movi-vorozhnechi-yak-zhurnalistam-pisati-pro-romiv/>

³⁴⁶ <https://www.bbc.com/ukrainian/features-45224765>

³⁴⁷ <https://www.bbc.com/ukrainian/features-45494256>